

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
Ministrstvo za zdravje
Ministrstvo za finance
Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije
Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije
Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje
Statistični urad Republike Slovenije
Finančna uprava Republike Slovenije

**SOČASNE ZAPOSLOTITVE IN SAMOZAPOSLOTITVE – IZVAJANJE
OBVEZNIH SOCIALNIH ZAVAROVANJ NA PODLAGI
UREDBE (ES) 883/2004 IN UREDBE (ES) 987/2009**

Usmeritve za enotno uporabo določb zakonodaje Republike Slovenije

Ljubljana, marec 2017

Vsebina

1.	Določitev zakonodaje, ki se uporablja v primerih zaposlitve ali samozaposlitve v dveh ali več državah članicah EU.....	7
1.1.	Pravila za evidentiranje zavarovanja.....	7
1.2.	Pravilo za registracijo zavezanca.....	7
2.	Določitev zakonodaje, ki se uporablja v primerih plačane zaposlitve v dveh ali več državah članicah EU	8
2.1.	Določitev zakonodaje in evidentiranje zavarovanja	8
2.1.1.	skladno s členom 13(1)(a) osnovne uredbe, če oseba v RS stalno prebiva in v njej opravlja tudi znaten del dejavnosti;	8
2.1.2.	skladno s členom 13(1)(b)(i) osnovne uredbe, če oseba v RS ne prebiva stalno, vendar je zaposlena pri enem delodajalcu, katerega statutarni sedež ali poslovna enota je v RS, v državi svojega stalnega prebivališča pa ta oseba ne opravlja znatnega dela dejavnosti;	9
2.1.3.	skladno s členom 13(1)(b)(ii) osnovne uredbe, če oseba v RS ne prebiva stalno, vendar je zaposlena pri dveh ali več delodajalcih, ki imajo vsi v RS statutarni sedež ali poslovno enoto, v državi svojega stalnega prebivališča pa ta oseba ne opravlja znatnega dela dejavnosti;.....	10
2.1.4.	skladno s členom 13(1)(b)(iii) osnovne uredbe, če oseba v RS ne prebiva stalno, vendar je zaposlena pri dveh ali več delodajalcih, od katerih ima eden ali več v RS statutarni sedež ali poslovno enoto, in eden od njih statutarni sedež ali poslovno enoto v državi stalnega prebivališča osebe, pa ta oseba v državi svojega stalnega prebivališča ne opravlja znatnega dela dejavnosti;.....	10
2.1.5.	skladno s členom 13(1)(b)(iv) osnovne uredbe, če oseba prebiva v RS, kjer ne opravlja nobenega dela, zaposlena pa je pri dveh ali več delodajalcih, ki imajo statutarne sedeže ali poslovne enote v dveh ali več različnih državah članicah EU in nobena ni država stalnega prebivališča te osebe;.....	10
2.1.6.	skladno s členom 14(11) izvedbene uredbe, če oseba prebiva v RS, kjer ne opravlja nobenega dela, zaposlena pa je pri delodajalcu s sedežem izven EU, in za tega delodajalca opravlja delo v dveh ali več državah članicah EU, od katerih nobena ni država stalnega prebivališča te osebe, ali pa opravlja delo tudi v RS, vendar to delo ne predstavlja znatnega dela dejavnosti;.....	10
2.2.	Pravne podlage za vključitev v obvezna socialna zavarovanja v RS	11
2.3.	Opredelitev pojmov	12
2.3.1.	Običajno opravljanje dejavnosti velja za zaposlitev in samozaposlitev	12
2.3.2.	Stalno oz. običajno prebivališče	13
2.3.3.	Znaten del zaposlitvene dejavnosti.....	13

3.	Drugo pravno razmerje – delo po civilnih pogodbah	14
3.1.	Pravne podlage v RS	14
3.2.	Splošna pravila za določitev zakonodaje po Uredbi (ES) 883/2004 in Uredbi (ES) 987/2009 za osebe v drugem pravnem razmerju	15
3.3.	Oseba prebiva v RS in je v delovnem razmerju v RS	17
3.3.1.	Delo v okviru drugega pravnega razmerja se opravi v EU, prejemek izplača izplačevalec v RS	17
3.3.2.	Delo v okviru drugega pravnega razmerja se opravi v RS ali v EU, prejemek izplača izplačevalec iz EU	17
3.3.3.	Delo v okviru drugega pravnega razmerja se opravi v EU, prejemek izplača izplačevalec iz EU, delovno razmerje v RS pa ne predstavlja znatnega dela dejavnosti.....	17
3.4.	Oseba prebiva v RS in je zavarovana s polnim zavarovalnim časom na podlagi opravljanja samostojne dejavnosti (samozaposlitev) v RS	17
3.5.	Oseba prebiva v RS, ni zaposlena niti samozaposlena, ni uživalec pokojnine, ni prejemnik denarnega nadomestila za brezposelnost niti drugih nadomestil ali prejemkov iz obveznih socialnih zavarovanj	18
3.5.1.	Delo v okviru drugega pravnega razmerja se opravi v RS, prejemek izplača izplačevalec v RS	18
3.5.2.	Delo v okviru drugega pravnega razmerja se opravi v EU, prejemek izplača izplačevalec v RS	18
3.5.3.	Delo v okviru drugega pravnega razmerja se opravi v RS, prejemek izplača izplačevalec iz EU	19
3.5.4.	Delo v okviru drugega pravnega razmerja se opravi v EU, prejemek izplača izplačevalec iz EU	19
3.6.	Oseba prebiva v RS, je prejemnik denarnega nadomestila za brezposelnost ali prejemnik bolniškega nadomestila po prenehanju delovnega razmerja.....	19
3.7.	Oseba prebiva v RS in je uživalec pokojnine ali invalidskega nadomestila po ZPIZ-2	20
3.7.1.	Delo v okviru drugega pravnega razmerja se opravi v RS, prejemek izplača izplačevalec v RS	20
3.7.2.	Delo v okviru drugega pravnega razmerja se opravi v EU, prejemek izplača izplačevalec v RS	21
3.7.3.	Delo v okviru drugega pravnega razmerja se opravi v RS, prejemek izplača izplačevalec iz EU	21
3.7.4.	Delo v okviru drugega pravnega razmerja se opravi v EU, prejemek izplača izplačevalec iz EU	21
3.8.	Oseba prebiva v EU, ni zaposlena niti samozaposlena, ni uživalec pokojnine, ni prejemnik denarnega nadomestila za brezposelnost niti drugih nadomestil ali prejemkov iz obveznih socialnih zavarovanj	22

3.8.1.	Delo v okviru drugega pravnega razmerja se opravi v RS, prejemek izplača izplačevalec v RS	22
3.8.2.	Delo v okviru drugega pravnega razmerja se opravi v EU, prejemek izplača izplačevalec v RS	22
3.8.3.	Delo v okviru drugega pravnega razmerja se opravi v RS, prejemek izplača izplačevalec iz EU	22
3.9.	Oseba prebiva v EU in je v breme tujih nosilcev obveznih socialnih zavarovanj prejemnik denarnih dajatev zaradi ali kot posledico svoje dejavnosti zaposlene ali samozaposlene osebe (nadomestila za bolezen in brezposelnost)	23
3.10.	Oseba prebiva v EU in je pri tujem nosilcu zavarovanja uživalec pokojnine (starostne, družinske oz. vdovske, invalidske) ali pokojnine za nesrečo pri delu ali poklicno bolezen ali pa denarne dajatve za bolezen za neomejeno obdobje.....	23
3.10.1.	Delo v okviru drugega pravnega razmerja se opravi v RS, prejemek izplača izplačevalec v RS	23
3.10.2.	Delo v okviru drugega pravnega razmerja se opravi v EU, prejemek izplača izplačevalec v RS	24
3.10.3.	Delo v okviru drugega pravnega razmerja se opravi v RS, prejemek izplača izplačevalec iz EU	24
3.11.	Postranske dejavnosti po Uredbi 883/2004 in Uredbi 987/2009	24
4.	Določitev zakonodaje, ki se uporablja v primerih samozaposlitve v dveh več državah članicah EU	25
4.1.	Pravilo	25
4.2.	Opredelitev pojmov	25
4.2.1.	Običajno opravljanje dejavnosti samozaposlene osebe v dveh ali več državah članicah	25
4.2.2.	Središče interesa dejavnosti.....	25
4.2.3.	Znaten del aktivnosti v primeru samozaposlitvene dejavnosti.....	26
4.3.	Vključitev samozaposlenih v obvezna socialna zavarovanja	26
4.3.1.	Osebe iz 13(2)(a) člena Uredbe 883/2004.....	26
4.3.2.	Osebe iz 13(2)(b) člena Uredbe 883/2004	27
4.3.3.	Zavezanci za prijavo v zavarovanje in dokazila.....	28
4.4.	Opravljanje samozaposlitvene dejavnosti v RS na podlagi registracije v registru v drugi državi članici EU	28
4.5.	Opredelitev pravnega razmerja poslovnih oseb kot samozaposlitev	28
5.	Določitev zakonodaje, ki se uporablja v primerih plačane zaposlitve v eni državi članici in samozaposlitve v drugi državi članici.....	30
5.1.	Pogoji za zavarovanje v RS na podlagi samozaposlitve v drugi državi članici.....	30

5.1.1.	Pravilo	30
5.1.2.	Zavarovanje do polnega delovnega časa	30
5.1.3.	Zavezanci za prijavo v zavarovanje in dokazila	31
5.1.4.	Zavarovanje za posebne primere, če je s polnim delovnim časom že vzpostavljeno zavarovanje na podlagi delovnega razmerja in/ali zaposlitve v drugi državi članici ter je v drugi državi članici registrirana samozaposlitev	31
6.	Določitev zakonodaje, ki se uporablja v primerih zaposlitve javnega uslužbenca v eni državi članici EU in zaposlitve ali samozaposlitve v drugi državi članici EU	32
7.	Določitev delovnega/zavarovalnega časa pri prijavi v obvezna socialna zavarovanja in zavezanci za vložitev prijave	33
7.1.	Oseba, ki je v Sloveniji zaposlena s krajšim delovnim časom od polnega in v drugi državi članici tudi s številom ur dela, ki je glede na določbe pogodbe o zaposlitvi manjše od 40 ur tedensko	33
7.2.	Oseba, ki je v Sloveniji zaposlena s polnim delovnim časom in v drugi državi članici EU tudi dela po pogodbi o zaposlitvi	34
8.	Zavezanci za vložitev prijave in dokazila	34
8.1.	Dokazila o zaposlitvi v drugi državi članici EU	35
9.	Plačevanje prispevkov	35
9.1.	Zavezanci in način plačevanja prispevkov	35
9.2.	Plačevanje prispevkov za socialno varnost in davkov ter sporočanje podatkov na obrazcih M-4 za zaposlene	36
9.3.	Plačevanje prispevkov za socialno varnost na podlagi samozaposlitve	36
9.4.	Plačevanje prispevkov na podlagi samozaposlitve za obvezno zavarovanje do polnega delovnega časa	37
9.5.	Plačevanje prispevkov za posebne primere zavarovanja in za poškodbo pri delu iz naslova opravljanja dejavnosti kot postranski poklic	37
10.	Postopek izdaje obrazca A1 in komunikacija s tujimi nosilci zavarovanja	38
10.1.	Vodenje postopka	38
10.2.	Začetek postopka	39
10.3.	Obveščanje med nosilci držav članic, ki so povezane z osebo	39
10.4.	Postopek v primeru, ko se nosilci zadevnih držav članic ne strinjajo in se ne dogovorijo	41
10.5.	Postopek dialoga med nosilci za reševanje sporov in spravi postopek pred Upravno komisijo	42
10.5.1.	Prva faza postopka dialoga	42
10.5.2.	Druga faza postopka dialoga	43
10.5.3.	Spravni postopek	43
10.6.	Obveščanje osebe o dokončni določitvi uporabe zakonodaje	43

10.7.	Primeri napačno uporabljene zakonodaje, ko ne gre za spor o določitvi zakonodaje ali sploh ni bil izveden postopek določanja zakonodaje	44
11.	Šifre zavarovalnih podlag v prijavah zavarovanja.....	45
11.1.1.	Nove šifre zavarovalnih podlag	45
11.1.2.	Zavarovalna podlaga 113 – sočasna zaposlitev v drugi državi članici EU nad polnim delovnim časom.....	45
11.1.3.	Zavarovalna podlaga 114 – zaposlitev po pogodbi s tujim delodajalcem iz države članice EU, ko zavarovanec opravlja delo v RS	46
11.1.4.	Zavarovalna podlaga 115 - sočasna zaposlitev v drugi državi članici EU do polnega delovnega časa	47
11.1.5.	Zavarovalna podlaga 119 – samozaposlitev v drugi državi članici EU	48
11.1.6.	Zavarovalna podlaga 120 – družbeniki družb v drugi državi članici EU, ki so poslovodne osebe	48
12.	Prehodne določbe: začetek uporabe pravil, določenih v tem gradivu	49

Za izvajanje določb [Uredbe \(ES\) št. 883/2004](#) Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti (UL L št. 166, z dne 30. 4. 2004, str. 1), (v nadaljnjem besedilu: osnovna uredba) ter njene izvedbene [Uredbe \(ES\) št. 987/2009](#) Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. septembra 2009 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje [Uredbe \(ES\) št. 883/2004](#) o koordinaciji sistemov socialne varnosti (UL L št. 284, z dne 30. 10. 2009, str. 1), (v nadaljnjem besedilu: izvedbena uredba) Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Ministrstvo za zdravje in Ministrstvo za finance podajajo usmeritve za enotno uporabo določb zakonodaje Republike Slovenije, kadar je njena uporaba določena na podlagi navedenih uredb.

1. Določitev zakonodaje, ki se uporablja v primerih zaposlitve ali samozaposlitve v dveh ali več državah članicah EU

1.1. Pravila za evidentiranje zavarovanja

V skladu s členom 11(1) osnovne uredbe za osebe, za katere se uporablja ta uredba, velja zakonodaja ene same države članice. To pomeni, da se oseba v določenem obdobju lahko vključi v obvezna socialna zavarovanja le v eni državi članici, ne glede na to, da ima pravno razmerje, ki je podlaga za zavarovanje, lahko elemente, ki se navezujejo na dve ali več držav, ali pa oseba delo opravlja v dveh ali več državah. Osnovna uredba določa pravila, po katerih se določi zakonodaja, ki velja za obvezna socialna zavarovanja.

Temeljno načelo je podano v členu 11(3)(a) osnovne uredbe, po katerem za osebo, ki opravlja dejavnost zaposlene ali samozaposlene osebe v državi članici, velja zakonodaja te države članice. Če se delo opravlja v dveh ali več državah članicah, so določena podrobna pravila za določitev zakonodaje, ki naj velja.

Pri evidentiranju zavarovanja se upošteva načelo iz člena 5(b) osnovne uredbe, ki določa: kadar se po zakonodaji pristojne države članice nekaterim dejstvom ali dogodkom pripišejo pravni učinki, ta država članica upošteva podobna dejstva ali dogodke, ki nastopijo v kateri koli državi članici, kot da so nastopili na njenem ozemlju. Pravna razmerja, nastala v drugi državi članici EU, se torej obravnavajo kot da so nastala v Republiki Sloveniji (v nadaljevanju: RS).

Za evidentiranje zavarovanja na podlagi pravnega razmerja, ki je nastalo v drugi državi članici EU, so določene šifre zavarovalnih podlag in vključene v obstoječ enoten sistem evidenc socialnega zavarovanja ob upoštevanju pravil in razmerij, ki v RS veljajo za enakovredna pravna razmerja.

1.2. Pravilo za registracijo zavezanca

Vsakemu tujemu delodajalcu se dodeli evidenčna registrska številka zavezanca (EVRŠZ); če je delodajalec tuja pravna oseba ali tuj poslovni subjekt, ki ni sam zase zavezanec za prijavo zavarovanja in za prispevek, se ne evidentira drugih identifikatorjev, prav tako se mu kot tujemu delodajalcu, ki ni zavezanec za prispevke po zakonodaji RS, ne dodeljuje davčna

številka (podlage 113, 114, 115). Tuj delodajalec se vpiše v register zavezancev kot »**evidenčni zavezanec**«, ki za zavarovanca dejansko ni niti zavezanec za prijavo niti zavezanec za prispevek.

Če ta delodajalec zaposluje več delavcev, ki so v RS zavarovani s podlagami 113, 114 ali 115, se uporabi za vse te zavarovance ista EVRŠZ.

Tujega delodajalca se evidenčno vpiše v M-1 v rubrike, namenjene zavezancu, čeprav je dejansko zavezanec sam zavarovanec.

Samozaposleni, ki je vpisan v register v drugi državi članici EU, se šteje kot poslovni subjekt. Lahko je sam zase zavezanec za prispevek (iz naslova samozaposlitve), lahko je zavezanec kot delodajalec.

Če je zavarovanec oseba, ki v tujini opravlja samostojno dejavnost (sam zase zavezanec, zavarovan s podlagama 119 ali 120), je dejanski in ne le evidenčni zavezanec, zato se poleg posebne EVRŠZ evidentira tudi njegova davčna številka v RS.

Če ta oseba (sama zavarovana s podlago 119 ali 120) zaposluje delavca, ki je zavarovan s podlago 113, 114 ali 115, se za evidentiranje delodajalca dodeli druga EVRŠZ.

Ti zavezanci v registru zavezancev nimajo vpisanega datuma vpisa v sodni/poslovni register, datum začetka in prenehanja zavezanosti se vpisuje glede na zavarovanja, prijavljena pod to EVRŠZ.

2. Določitev zakonodaje, ki se uporablja v primerih plačane zaposlitve v dveh ali več državah članicah EU

2.1. Določitev zakonodaje in evidentiranje zavarovanja

Kadar je oseba zaposlena v dveh ali več državah članicah EU, je treba v naslednjih primerih uporabiti zakonodajo Republike Slovenije:

2.1.1. skladno s členom 13(1)(a) osnovne uredbe, če oseba v RS stalno prebiva in v njej opravlja tudi znaten del dejavnosti;

***primer 1:** oseba prebiva v RS in je zaposlena pri podjetju v RS, pri katerem opravlja delo 4 ure dnevno (20 ur na teden), za drugega delodajalca v Italiji pa prav tako 4 ure dnevno, vendar delo opravlja doma v RS – določi se zakonodaja RS, ker je v RS prebivanje znaten del dela, izda se obrazec A1 (podlaga 001, in podlaga 114);*

***primer 2:** oseba prebiva v RS in je zaposlena pri podjetju v RS, pri katerem opravlja delo dva dni v tednu (16 ur na teden), za delodajalca v Italiji opravlja en dan v tednu delo na domu v RS, dva dni v tednu pa opravlja delo na Hrvaškem za delodajalca s sedežem na Hrvaškem – določi se zakonodaja RS, ker je prebivanje in znaten del (40%) dela v RS, izda se obrazec A1 (podlaga 001 za 16 ur na teden, podlaga 114 za 8 ur na teden, podlaga 115 za 16 ur na*

teden (za vsako zaposlitev se vloži ločen M-1 s svojim EVRŠZ ter podlago 114 in 115);

Zavarovanec je sam zavezanec za prispevke za podlagi 114 in 115: za vsako zavarovanje ločeno po EVRŠZ oz. podlagah daje ločen obračun prispevkov. FURS posreduje za vsako zavarovanje z EVRŠZ svoj M-4.

primer 3: oseba prebiva v RS in je zaposlena pri podjetju v RS, pri katerem opravlja delo dva dni v tednu, za delodajalca v Italiji opravlja en dan v tednu delo na domu v RS, dva dni v tednu pa prav tako na domu v RS opravlja delo za delodajalca s sedežem na Hrvaškem – določi se zakonodaja RS, ker je prebivanje in znaten del (40%) dela v RS, izda se obrazec A1 (podlaga 001 za 16 ur na teden, podlaga 114 za 16 ur na teden, kjer se v rubriko 28 vpiše državo Hrvaško, in podlaga 114 za 8 ur na teden, kjer se v rubriko 28 vpiše državo Italijo (za vsako zaposlitev se vloži ločen M-1 s svojim EVRŠZ in podlago 114);

Zavarovanec je sam zavezanec za prispevke za obe zavarovanji s podlago 114: za vsako zavarovanje ločeno po EVRŠZ oz. podlagah daje ločen obračun prispevkov. FURS posreduje za vsako zavarovanje z EVRŠZ svoj M-4.

primer 4: oseba prebiva v RS in je zaposlena pri podjetju v RS, pri katerem opravlja delo dva dni v tednu, za delodajalca v Italiji opravlja en dan v tednu delo na domu v RS, dva dni v tednu pa opravlja delo na Hrvaškem za delodajalca s sedežem na Hrvaškem in ima poleg tega nad polnim delovnim časom sklenjeno pogodbo o zaposlitvi z delodajalcem iz Avstrije, za katerega opravlja delo doma – določi se zakonodaja RS, ker je prebivanje in znaten del (40%) dela v RS, izda se obrazec A1 (podlaga 001 za 16 ur na teden, podlaga 114 za 16 ur na teden, kjer se v rubriko 28 vpiše državo Hrvaško, in podlaga 114 za 8 ur na teden, kjer se v rubriko 28 vpiše državo Italijo, podlaga 113 za 8 ur na teden);

Obračun prispevkov in M-4: velja enako pravilo kot za primer 3, le da ima M-4 za podlago 113 šifro vrste prijave 2.

primer 5: oseba A prebiva v RS, njen delodajalec ima sedež v Avstriji. Dva dni v tednu oseba opravlja delo v RS, tri dni v tednu pa v Avstriji. Šteje se, da v RS opravlja znaten del aktivnosti (40%), čeprav ne gre za pretežen del (podlaga 114 za polni delovni čas – v tem primeru se zaposlitev pri istem delodajalcu ne deli na različne podlage glede na različen kraj opravljanja dela, temveč se uporabi podlaga, ki ustreza delu, ki se opravlja v RS in lahko pokrije obe zavarovanji, ker je lahko samostojna).

- 2.1.2. skladno s členom 13(1)(b)(i) osnovne uredbe, če oseba v RS ne prebiva stalno, vendar je zaposlena pri enem delodajalcu, katerega statutarni sedež ali poslovna enota je v RS, v državi svojega stalnega prebivališča pa ta oseba ne opravlja znatnega dela dejavnosti;**

primer 6: oseba je zaposlena pri podjetju, ki ima sedež v RS, prebiva v Italiji, delo v RS opravlja 4 dni na teden, v Italiji pa za istega delodajalca 1 dan na

teden – določi se uporaba zakonodaje RS (podlaga 001 za polni delovni čas (zajame opravljanje dela v obeh državah), vendar se izda obrazec A1);

- 2.1.3. skladno s členom 13(1)(b)(ii) osnovne uredbe, če oseba v RS ne prebiva stalno, vendar je zaposlena pri dveh ali več delodajalcih, ki imajo vsi v RS statutarni sedež ali poslovno enoto, v državi svojega stalnega prebivališča pa ta oseba ne opravlja znatnega dela dejavnosti;**

primer 7: oseba prebiva v Italiji in je zaposlena pri prvem podjetju, ki ima sedež v RS, za 24 ur na teden in pri drugem podjetju, ki ima sedež v RS, za 16 ur na teden, vendar od tega opravlja delo 1 dan na teden (8 ur) v Italiji, 1 dan na teden (8 ur) pa v RS – določi se uporaba zakonodaje RS (podlaga 001 pri obeh delodajalcih – za 16 in 24 ur, vendar italijanski nosilec izda obrazec A1 in določi zakonodajo RS, lahko pa A1 izda ZZS, če ga ne izda tuji nosilec);

- 2.1.4. skladno s členom 13(1)(b)(iii) osnovne uredbe, če oseba v RS ne prebiva stalno, vendar je zaposlena pri dveh ali več delodajalcih, od katerih ima eden ali več v RS statutarni sedež ali poslovno enoto, in eden od njih statutarni sedež ali poslovno enoto v državi stalnega prebivališča osebe, pa ta oseba v državi svojega stalnega prebivališča ne opravlja znatnega dela dejavnosti;**

primer 8: oseba prebiva v Italiji in je zaposlena pri prvem podjetju, ki ima sedež v RS, za 32 ur na teden in pri drugem podjetju, ki ima sedež v Italiji, za 8 ur na teden ter delo opravlja na sedežu vsakega od delodajalcev – določi se uporaba zakonodaje RS, ker oseba v državi prebivanja ne opravlja znatnega dela dejavnosti (podlaga 001 pri delodajalcu v RS, podlaga 115 pri delodajalcu v Italiji; italijanski nosilec izda obrazec A1 in določi zakonodajo RS, lahko pa A1 izda ZZS, če ga ne izda tuji nosilec);

- 2.1.5. skladno s členom 13(1)(b)(iv) osnovne uredbe, če oseba prebiva v RS, kjer ne opravlja nobenega dela, zaposlena pa je pri dveh ali več delodajalcih, ki imajo statutarne sedeže ali poslovne enote v dveh ali več različnih državah članicah EU in nobena ni država stalnega prebivališča te osebe;**

primer 9: oseba prebiva v RS in je zaposlena pri prvem podjetju, ki ima sedež v Italiji, za 30 ur na teden in pri drugem podjetju, ki ima sedež na Hrvaškem, za 10 ur na teden ter delo opravlja na sedežu vsakega od delodajalcev – določi se uporaba zakonodaje RS (za vsako zaposlitev se vloži ločen M-1 s svojim EVRŠZ in podlago 115);

Zavarovanec je sam zavezanec za prispevke za obe zavarovanji s podlago 115: za vsako zavarovanje ločeno po EVRŠZ oz. podlagah daje ločen obračun prispevkov. FURS posreduje za vsako zavarovanje z EVRŠZ svoj M-4.

- 2.1.6. skladno s členom 14(11) izvedbene uredbe, če oseba prebiva v RS, kjer ne opravlja nobenega dela, zaposlena pa je pri delodajalcu s sedežem izven EU, in za tega delodajalca opravlja delo v dveh ali več državah članicah EU, od katerih nobena ni država stalnega prebivališča te osebe, ali pa opravlja delo tudi v RS, vendar to delo ne predstavlja znatnega dela dejavnosti;**

primer 10: oseba prebiva v RS in je zaposlena pri podjetju, ki ima sedež v Ameriki, in za to podjetje opravlja delo v Avstriji 2 dni na teden in delo na Hrvaškem 3 dni na teden – določi se uporaba zakonodaje RS; vloži se en M-1 s podlago 114, ne glede na to, da je ta podlaga namenjena delu v RS za tujega delodajalca (ta izjema je navedena v opisu podlage 114, v nazivu pa ni zajeta); v rubriko 28 se vpiše država, v kateri se opravlja pretežni del dela (Hrvaška), druga država (Avstrija) se vpiše v opombe; A1 se pošlje na Hrvaško in v Avstrijo; delodajalec s sedežem v Ameriki se evidentira z eno EVRŠZ.

primer 11: oseba prebiva v RS in je zaposlena pri podjetju, ki ima sedež v Ameriki, in za to podjetje opravlja delo v RS le en dan na teden, v Avstriji 2 dni na teden in delo na Hrvaškem 2 dni na teden – določi se uporaba zakonodaje RS; vloži se en M-1 s podlago 114, ne glede na to, da je ta podlaga namenjena delu v RS za tujega delodajalca (ta izjema je navedena v opisu podlage 114, v nazivu pa ni zajeta); v rubriko 28 se vpiše država, v kateri se opravlja pretežni del dela (Hrvaška), druga država (Avstrija) se vpiše v opombe; A1 se pošlje na Hrvaško in v Avstrijo; delodajalec s sedežem v Ameriki se evidentira z eno EVRŠZ.

primer 12: oseba D prebiva v RS, za delodajalca s sedežem v Rusiji pa opravlja delo na območju Italije (en dan v tednu) in Avstrije (3 dni v tednu). Enkrat mesečno potuje v Rusijo. Glede na to, da se zaposlitvena dejavnost opravlja na območju več držav članic EU, se v skladu s členom 14 (11) izvedbene uredbe določi uporaba zakonodaje države članice EU, v kateri oseba prebiva (podlaga 114).

2.2. Pravne podlage za vključitev v obvezna socialna zavarovanja v RS

Pravna podlaga za vključitev v obvezna socialna zavarovanja v RS na podlagi zaposlitve v drugi državi članici EU je enaka kot pravne podlage za vključitev v obvezna socialna zavarovanja na podlagi delovnega razmerja na območju RS:

- 5. odstavek 14. člen ZPIZ-2
- 15. a člen ZZVZZ
- 1. točka 8. člena ZSDP-1
- 1. alineja 1. odstavka 54. člena ZUTD.

Kadar v RS že obstaja zavarovanje na podlagi delovnega razmerja s polnim delovnim časom, se za obvezno zavarovanje osebe na podlagi zaposlitve v državi članici EU smiselno uporabljajo določbe 146. člena ZDR-1, pri čemer se ne preverjajo pogoji soglasja prvega delodajalca in deficitarnosti poklica oz. dejavnosti vzgoje in izobraževanja.

Kadar v RS že obstaja zavarovanje na podlagi delovnega razmerja s krajšim delovnim časom od polnega, se oseba zavaruje na podlagi sočasne zaposlitve v EU do skupno polnega delovnega časa.

Kadar je polni delovni čas dosežen s seštevkom delovnega časa iz delovnega razmerja v RS in ene ali več zaposlitev v EU, poleg tega pa je sklenjena še zaposlitev nad polnim delovnim časom v drugi državi članici EU, se oseba zavaruje nad polnim delovnim časom ob smiselni

uporabi določbe 147. člena ZDR-1. Če gre za delo nad polnim delovnim časom po pogodbi o zaposlitvi s tujim delodajalcem (podlaga 113), je taka pogodba sklenjena po tujem delovnem pravu in se ne zahteva soglasje delodajalcev, ki zaposlujejo osebo do polnega delovnega časa, za vložitev prijave s podlago 113. V mnenju MDDSZ št. 1031-92/2016-5 z dne 25.08.2016 je v zvezi z obveznostjo soglasja delodajalcev poudarjeno, da 147. člen ZDR-1 ne predvideva možnosti izjeme za delodajalce iz tujine. Obveznost soglasja vseh delodajalcev, ki zaposlujejo osebo do polnega delovnega časa (tudi tujih), torej velja za pogodbe o dopolnilnem delu, ki se sklenejo po 147. členu ZDR-1 z delodajalcem v RS in se vložijo prijave s podlago 036.

***primer 13:** oseba prebiva v RS in je zaposlena pri delodajalcu s sedežem v RS za 20 ur, pri delodajalcu s sedežem v Avstriji, kjer tudi opravlja delo, za 10 ur, pri delodajalcu s sedežem v Italiji, kjer tudi opravlja delo, za 10 ur in pri delodajalcu s sedežem na Hrvaškem za 8 ur: kombinacija podlage 001 za zaposlitev v RS, 115 za zaposlitev v Avstriji, 115 za zaposlitev v Italiji in 113 za zaposlitev na Hrvaškem. Vsako zavarovanje se evidentira posebej po pravilih iz točke 1.2., za vsako zavarovanje se izdelava ločen obračun prispevkov in M-4.*

primer 14:** oseba prebiva v RS in je zaposlena pri delodajalcu s sedežem v RS za 15 ur, pri delodajalcu s sedežem v Belgiji (z opravljanjem dela v RS) za 25 ur, pri delodajalcu na Hrvaškem 4 ure in pri delodajalcu s sedežem v RS za 4 ure (pogodba o dopolnilnem delu): kombinacija podlage 001 za zaposlitev v RS, 114 za zaposlitev v Belgiji, 113 za zaposlitev na Hrvaškem nad polnim delovnim časom in 036 za dopolnilno delo v RS. **Za zavarovanje s podlago 036 je obvezna predložitev soglasij vseh delodajalcev, ki zaposlujejo delavca do polnega delovnega časa.

2.3. Opredelitev pojmov

2.3.1. Običajno opravljanje dejavnosti velja za zaposlitev in samozaposlitev

Skladno s petim odstavkom 14. člena izvedbene uredbe »oseba, ki običajno opravlja dejavnost zaposlene osebe v dveh ali več državah članicah«, pomeni zlasti osebo, ki:

- (a) ohranja dejavnost (zaposlitev) v eni državi članici in hkrati opravlja tudi ločeno dejavnost v eni ali več drugih državah članicah, ne glede na trajanje ali značaj te ločene dejavnosti;
- (b) nepretrgano opravlja izmenične dejavnosti (zaposlitve), z izjemo postranskih dejavnosti, v dveh ali več državah članicah, ne glede na pogostost ali rednost menjavanja.

***primer 15:** oseba je zaposlena pri prvem delodajalcu v Italiji za 24 ur na teden (tam opravlja delo) in pri drugem delodajalcu, v RS za 16 ur na teden (delo opravlja v RS), torej običajno opravlja zaposlitveno dejavnost v dveh državah članicah EU (podlaga 001 za zaposlitev v RS in podlaga 115 za zaposlitev v Italiji);*

***primer 16:** oseba za delodajalca s sedežem v RS opravlja 1 mesec nepretrgano delo na ozemlju Avstrije in zatem za istega delodajalca še nepretrgano 1 mesec na ozemlju RS, torej običajno opravlja zaposlitveno dejavnost v dveh državah članicah EU (podlaga 001, vendar se izda obrazec A1).*

2.3.2. Stalno oz. običajno prebivališče

Skladno s točko (j) 1. člena osnovne uredbe »stalno prebivališče« pomeni kraj, v katerem oseba običajno prebiva (središče interesov osebe) in se določi glede na trajanje in neprekinjenost prisotnosti na ozemlju vsake od držav članic EU. Elementi za določitev stalnega prebivališča so natančneje opredeljeni v 11. členu izvedbene uredbe in se nanašajo na okoliščine osebe, vključno z:

- značajem in s posebnimi značilnostmi vsake dejavnosti, ki jo opravlja, zlasti krajem, kjer se ta dejavnost običajno opravlja, stabilnostjo dejavnosti ter trajanjem vsake pogodbe o delu;
- njenim družinskim položajem in družinskimi vezmi (kje prebivajo družinski člani, kje se šolajo otroci, ...);
- njenim stanovanjskim položajem, zlasti s tem, kako trajen je (povezava z nepremičnino, v kateri prebiva, dolžina najemnega razmerja, ...);
- opravljanjem kakršne koli nepridobitne dejavnosti (športne aktivnosti, hobiji, prostovoljno delo, ...);
- pri študentih, virom njihovega dohodka;
- državo članico, za katero se za davčne namene šteje, da je oseba njen rezident.

Kadar se zaradi različnih meril na podlagi navedenih ustreznih dejstev nosilci iz držav članic EU ne morejo sporazumeti, se kot odločilen element za določitev dejanskega stalnega prebivališča osebe šteje njen namen, kot je razviden iz teh dejstev in okoliščin, zlasti razlogov za njeno selitev.

V pomoč pri ugotavljanju središča interesov osebe je pripravljen **vprašalnik**.

Za ugotavljanje prebivanja v RS se upošteva prijava stalnega ali začasnega prebivališča v CRP, razen če se na podlagi okoliščin iz izvedbene uredbe ugotovi, da oseba kljub prijavljenemu prebivališču v CRP dejansko ne prebiva v RS.

2.3.3. Znatni del zaposlitvene dejavnosti

Skladno s členom 14 (8) izvedbene uredbe »znaten del zaposlitvene ali samozaposlitvene dejavnosti«, ki se izvaja v državi članici EU, pomeni, da se tam izvaja količinsko znaten del vseh dejavnosti zaposlene ali samozaposlene dejavnosti, ki pa ni nujno glavni del teh dejavnosti. Znatni del aktivnosti predstavlja 25 % okvirnih meril, ki so v primeru zaposlitvene dejavnosti delovni čas in/ali osebni prejemki. Če je delež, ugotovljen med splošno presojo, nižji od 25 %, je to indikator, da se znaten del dejavnosti ne izvaja v zadevni državi članici.

Pri ugotavljanju znatnega dela zaposlitvene dejavnosti se primarno upošteva delež delovnega časa, ki ga oseba porabi za delo v posamezni državi članici EU, podrejeno pa delež dohodka, ki ga oseba doseže s posamezno zaposlitvijo.

***primer 17:** oseba ima sklenjeno pogodbo o zaposlitvi z dvema različnima delodajalcema, enim v Italiji in enim v RS, ter prebiva v RS. V Italiji mesečno prebije 40% delovnega časa, v RS (državi stalnega prebivališča) prebije 20% delovnega časa, preostalih 40 % delovnega časa pa za italijanskega delodajalca*

opravi v Franciji. Skupni znesek osebnih prejemkov iz RS predstavlja 15% vseh skupnih prejemkov. Torej ne opravlja znatnega dela svoje dejavnosti v državi stalnega prebivališča. Ker je statutarni sedež enega izmed njenih delodajalcev zunaj države članice stalnega prebivališča, se uporablja italijanska zakonodaja. Glej člen 13(1)(b)(iii) osnovne uredbe.

Delež delovnega časa in/ali dohodka iz zaposlitvene ali samozaposlitvene dejavnosti v posamezni državi članici se ugotavlja glede na seštevek vseh delovnih časov oz. dohodkov iz vseh dejavnosti, ki se opravljajo sočasno v vseh državah članicah. Deleži delovnega časa se ne ugotavljajo v razmerju do polnega delovnega časa. To je pomembno predvsem v primerih, ko zavarovanec s seštevkom vseh dejavnosti, ki jih sočasno opravlja v več državah članicah, ne doseže polnega delovnega časa.

primer 18: oseba ima sklenjeno pogodbo o zaposlitvi z delodajalcem v Italiji za 12 ur na teden in z delodajalcem v RS za 4 ure na teden, ter prebiva v RS. Skupno opravlja delo 16 ur na teden, kar predstavlja 100% delovnega časa. Zaposlitveno dejavnost v Italiji opravlja v deležu 75% od skupnega delovnega časa in zaposlitveno dejavnost v RS, kjer tudi prebiva, opravlja v deležu 25% od skupnega delovnega časa. Torej opravlja znaten del svoje dejavnosti v državi stalnega prebivališča (RS).

3. Drugo pravno razmerje – delo po civilnih pogodbah

Za osebe, ki na območju EU opravljajo delo v okviru drugega pravnega razmerja oziroma ima izplačevalec prejemka za to delo sedež v drugi državi članici EU, se pristojna zakonodaja določi po pravilih, ki veljajo za zaposlitev, ker se pojem »zaposlitvena dejavnost« tolmači širše v smislu odvisnih pravnih razmerij. Ko pa je določena uporaba zakonodaje RS, se presoja obveznost zavarovanja po 18. oziroma 20. členu ZPIZ-2 in 55.a členu ZZVZZ.

Na področju zdravstvenega zavarovanja se v primeru, da je določena uporaba zakonodaje RS, presoja, ali obstaja obveznost plačila prispevkov za zdravstveno zavarovanje po 55.a členu ZZVZZ.

Obvezno zavarovanje za poškodbo pri delu in poklicno bolezen po 17. členu ZZVZZ ne nastane, ker delodajalec iz tujine ni zavezanec za plačilo prispevka v RS, zato se tudi oseba ne zavaruje iz tega naslova.

Če obstaja dilema, ali gre za delovno razmerje do polnega delovnega časa ali nad polnim delovnim časom, ali za drugo pravno razmerje, ustanova, ki najprej zazna primer (praviloma pristojni finančni urad FURS, ki od osebe prejme napoved za odmero akontacije dohodnine od doseženega dohodka v tujini) pridobi pogodbo, na podlagi katere je prejemek izplačan, in jo pošlje v presojo na ZZS in ZPIZ. Če gre za delovno razmerje, bo vložen M-1 z ustrežno podlago. Če gre za drugo pravno razmerje, se o tem seznaniti FURS s pisnim obvestilom.

3.1. Pravne podlage v RS

Na podlagi 1. odstavka 18. člena ZPIZ-2 se obvezno zavarujejo osebe, ki v okviru kakšnega drugega pravnega razmerja opravljajo delo, razen, če so uživalci pokojnine. Ob tem je treba

upoštevati tudi, da je obveznost zavarovanja izključena zaradi prednostni zavarovanja na drugi podlagi v skladu s 3. odstavkom tega člena, po katerem se oseba zavaruje na podlagi 18. člena tega zakona, če ni zavarovana po določbah 14. do 17. člena, 19. ali 25. člena tega zakona.

Podrobnejša opredelitev drugega pravnega razmerja je podana v 2. odstavku 18. člena ZPIZ-2, v katerem je določeno, da se kot delo iz drugega pravnega razmerja iz prejšnjega odstavka šteje delo oziroma storitev, kadar se plačilo, prejeta na podlagi tega pravnega razmerja, po zakonu, ki ureja dohodnino, šteje za dohodek, in ni oproščen plačila dohodnine ali ni drug dohodek po zakonu, ki ureja dohodnino.

V 38. členu ZDoh-2 je opredeljen dohodek, na katerega se sklicuje 2. odstavek 18. člena ZPIZ-2. Dohodek iz drugega pogodbenega razmerja vključuje vsak posamezni dohodek za opravljeno delo ali storitev. Za dohodek iz drugega pogodbenega razmerja se šteje tudi dohodek, prejet za stvaritev avtorskega dela in dohodek za izvedbo avtorskega ali folklornega dela, ne glede na vrsto pogodbe, ki je podlaga za izplačilo navedenih dohodkov. Za dohodek iz drugega pogodbenega razmerja se ne glede na 35. člen tega zakona šteje tudi dohodek iz opravljenega dela ali storitve, ki ni dohodek iz dejavnosti ali v zvezi z dejavnostjo.

Navedene določbe ne izključujejo obveznosti zavarovanja niti za nerezidente RS, niti na podlagi kraja opravljanja dela. V dosedanjih usklajevanjih, kar je razvidno tudi iz pojasnil zavezancem in zavarovancem, je zavarovanje v RS izključeno, če se na podlagi osnovne uredbe določi uporaba zakonodaje druge države članice EU z izdajo obrazca A1.

Izjemoma v primerih, ko se obrazec A1 ne izda oziroma ga od pristojnega tujega nosilca ni mogoče pridobiti, lahko oseba predloži potrdilo tujega nosilca zavarovanja o tem, da je vključena v obvezna socialna zavarovanja v drugi državi članici EU.

Za namene posebnosti pri obračunu prispevkov v skladu z do sedaj izdanimi pojasnili MDDSZ ni bilo dano pojasnilo, da je treba ločeno ugotavljati, ali je delo opravljeno v drugi državi članici EU.

Če se uveljavlja kakšna posebnost (oprostitev, odbitek) v zvezi z davčno obveznostjo in če je pri tem v skladu z mednarodno pogodbo o izogibanju dvojnega obdavčenja to relevantno, se za ta namen v postopku ugotovitve davčne obveznosti v RS ugotavlja tudi kraj opravljanja dela.

3.2. Splošna pravila za določitev zakonodaje po Uredbi (ES) 883/2004 in Uredbi (ES) 987/2009 za osebe v drugem pravnem razmerju

V skladu s 1. odstavkom 11. člena osnovne uredbe za osebe, za katere se uporablja ta uredba, velja zakonodaja ene same države članice EU.

V členu 11(3)(b) osnovne uredbe je določeno osnovno pravilo uporabe zakonodaje: za osebo, ki opravlja dejavnost zaposlene ali samozaposlene osebe v (eni) državi članici, velja zakonodaja te države članice. Bistven je torej kraj opravljanja dejavnosti, poleg tega pa tudi opredelitev same narave dela v okviru drugega pogodbenega razmerja.

Iz definicij v 38. členu ZDoh-2 izhaja, da gre v primerih drugih pogodbenih razmerij praviloma za odvisna pravna razmerja, čeprav nimajo vseh elementov delovnega razmerja. Delo v takih pravnih razmerjih se po členu 1(a) osnovne uredbe umesti med dejavnosti zaposlene osebe v skladu z definicijo te dejavnosti: »„dejavnost zaposlene osebe“ pomeni katero koli dejavnost ali enakovreden položaj, ki se kot tak obravnava v zakonodaji s področja socialne varnosti države članice, v kateri taka dejavnost ali enakovreden položaj obstaja«.

Določitev zakonodaje v odvisnosti od kraja opravljanja dela je bolj podrobno opredeljena v 14. členu izvedbene uredbe (, in sicer v povezavi z izvajanjem naptitev po 12. členu osnovne uredbe in izvajanjem sočasnih dejavnosti v dveh ali več državah članicah EU po 13. členu osnovne uredbe.

Primer 1:

Člen 14(5) izvedbene uredbe: »Za namene uporabe člena 13(1) osnovne uredbe oseba, ki „običajno opravlja dejavnost zaposlene osebe v dveh ali več državah članicah“, pomeni osebo, ki hkrati ali izmenično za isto podjetje ali delodajalca ali za različna podjetja ali delodajalce opravlja eno ali več ločenih dejavnosti v dveh ali več državah članicah.«

Primer 2:

Člen 14(8) izvedbene uredbe: »Za namene uporabe člena 13(1) in (2) osnovne uredbe „znamen del zaposlitvene ali samozaposlitvene dejavnosti“, ki se izvaja v državi članici, pomeni, da se tam izvaja količinsko znaten del vseh dejavnosti zaposlene ali samozaposlene osebe, ki pa ni nujno glavni del teh dejavnosti. Za določitev, ali se znaten del dejavnosti izvaja v državi članici, se upoštevajo naslednja okvirna merila:

(a) v primeru zaposlitvene dejavnosti delovni čas in/ali osebni prejemki, in

(b) v primeru samozaposlitvene dejavnosti: promet, delovni čas, število opravljenih storitev in/ali prihodki od dela.«

Ko se določa veljavnost zakonodaje, ima torej osnovna uredba strogo načelo kraja opravljanja dela. Pri delovnih razmerjih je nesporno, da je zavarovanje obvezno v RS, če se delo opravi v RS, četudi prihajajo izplačila iz druge države in je pogodba sklenjena z delodajalcem iz druge države po pravu druge države. Kadar gre za delo po civilni pogodbi, po uredbah velja isto načelo kraja dela in bi moralo veljati tudi isto pravilo za določitev zakonodaje.

Določitev zakonodaje se najprej izvede na podlagi zaposlitve po pogodbi o zaposlitvi ali samozaposlitve kot registrirane dejavnosti.

Če je uporaba zakonodaje RS določena že na tej podlagi, se uporablja tudi za druga pravna razmerja, ki so nastala v tujini, bodisi je bilo v EU opravljeno delo ali pa je tam sedež delodajalca.

Če je na podlagi zaposlitve ali samozaposlitve določena zakonodaja druge države članice EU, drugo pravno razmerje pa je nastalo v RS, bo zavarovanec predložil obrazec A1 (izdan s strani tujega nosilca, če ima zavarovanec prebivališče v EU, ali izdan pri ZZS, če ima zavarovanec prebivališče v RS) ali potrdilo tujega nosilca, da je tam obvezno zavarovan.

Če oseba ni v delovnem razmerju oz. v EU zaposlena po pogodbi o zaposlitvi in tudi ni samozaposlena niti v RS niti v EU, se izvede določitev zakonodaje izključno na podlagi okoliščin drugega pravnega razmerja.

3.3. Oseba prebiva v RS in je v delovnem razmerju v RS

Če ima oseba delovno razmerje v RS, kjer je bilo tudi opravljeno delo v okviru drugega pravnega razmerja in ima sedež izplačevalec prejemka, se oseba zavaruje v RS po 2. alineji 1. odstavka 20. člena ZPIZ-2 ter po 17. in 55.a členu ZZVZZ. Kadar pa je delo v okviru drugega pravnega razmerja opravljeno v EU ali ima izplačevalec prejemka sedež v EU, se izvede postopek določitve zakonodaje v skladu s pravili, ki veljajo za zaposlitev v dveh ali več državah članicah EU.

Če oseba prebiva v RS, bo postopek določitve zakonodaje izvedel ZZS in bo obrazec A1 izdan v RS. Če oseba prebiva v drugi državi članici EU, bo postopek določitve zakonodaje izvedel tuji nosilec zavarovanja in bo oseba predložila obrazec A1.

3.3.1. Delo v okviru drugega pravnega razmerja se opravi v EU, prejemek izplača izplačevalec v RS

Glede na znaten del zaposlitve v državi prebivanja je določena zakonodaja RS. Zaposlitev s polnim delovnim časom izključuje obveznost zavarovanja po 18. členu ZPIZ-2, zato se oseba zavaruje po 2. alineji 1. odstavka 20. člena ZPIZ-2 in po 17. ter 55.a členu ZZVZZ. Pri tem ni treba ugotavljati, ali je bilo delo po tuji pogodbi opravljeno v RS ali v tujini.

3.3.2. Delo v okviru drugega pravnega razmerja se opravi v RS ali v EU, prejemek izplača izplačevalec iz EU

Glede na znaten del zaposlitve v državi prebivanja je določena zakonodaja RS. Zaposlitev s polnim delovnim časom izključuje obveznost zavarovanja po 18. členu ZPIZ-2, zato se oseba zavaruje po 2. alineji 1. odstavka 20. člena ZPIZ-2 in 55.a členu ZZVZZ. Zavarovanje po 17. členu ne nastane, ker izplačevalec nima sedeža v RS.

Če je zaposlitev s krajšim delovnim časom in se še vedno opravlja v obsegu, ki predstavlja znaten del dejavnosti, se oseba zavaruje po 18. členu ZPIZ-2 ter po 55.a členu ZZVZZ.

3.3.3. Delo v okviru drugega pravnega razmerja se opravi v EU, prejemek izplača izplačevalec iz EU, delovno razmerje v RS pa ne predstavlja znatnega dela dejavnosti

Glede na prebivališče v RS bo zakonodajo druge države članice EU določil ZZS po pravilu, ki velja za zaposlitev v dveh državah, in upošteval, da se znaten del dejavnosti opravlja v drugi državi članici EU, razen če je v RS sklenjena pogodba o zaposlitvi javnega uslužbenca.

3.4. Oseba prebiva v RS in je zavarovana s polnim zavarovalnim časom na podlagi opravljanja samostojne dejavnosti (samozaposlitev) v RS

Ugotovi se, ali je bilo delo po tuji pogodbi opravljeno v RS ali v tujini.

Če je bilo delo opravljeno v RS, se ne ugotavlja obseg dela in plačila, temveč se oseba zavaruje po 2. alineji 1. odstavka 20. člena ZPIZ-2 in po 17. ter 55.a členu ZZVZZ.

Če bilo delo opravljeno v tujini, je lahko delo po tej pogodbi izenačeno s plačano zaposlitvijo (ne glede na formalno naravo pogodbe) in je treba ugotoviti, ali je obseg opravljenega dela in prejemek po tuji pogodbi v primerjavi z obsegom dejavnosti, ki se opravlja v RS, tako majhen, da se delo po tuji pogodbi obravnava kot postranska dejavnost (točka 3.11.). V tem primeru se oseba zavaruje po 2. alineji 1. odstavka 20. člena ZPIZ-2 in po 17. ter 55.a členu ZZVZZ.

Če je obseg dela in prejemkov po tuji pogodbi v primerjavi z obsegom dejavnosti, ki se opravlja v RS, tako velik, da predstavlja več kot 5% skupnih prihodkov, je treba delo po tuji pogodbi obravnavati kot zaposlitev v tujini in določiti uporabo tuje zakonodaje tudi za zavarovanje na podlagi dejavnosti, ki ima sedež in se opravlja v RS.

3.5. Oseba prebiva v RS, ni zaposlena niti samozaposlena, ni uživalec pokojnine, ni prejemnik denarnega nadomestila za brezposelnost niti drugih nadomestil ali prejemkov iz obveznih socialnih zavarovanj

Oseba je v RS zavarovana v OZZ po neaktivnih podlagah (048, 077, 099, ...).

3.5.1. Delo v okviru drugega pravnega razmerja se opravi v RS, prejemek izplača izplačevalec v RS

Drugo pravno razmerje je nastalo v RS, velja obveznost zavarovanja po 18. členu ZPIZ-2. V RS nastane obveznost zavarovanja po 5. točki 17. člena in po 55.a členu ZZVZZ. Izjema so primeri, ko v RS izplačevalec ni plačnik davka in ne more vložiti prijave M12 – v teh primerih ne nastane zavarovanje po 17. členu ZZVZZ.

3.5.2. Delo v okviru drugega pravnega razmerja se opravi v EU, prejemek izplača izplačevalec v RS

Če je delo opravljeno v EU, se zahteva predložitev potrdila tujega nosilca zavarovanja o vključenosti v obvezna socialna zavarovanja iz naslova opravljanja tega dela v EU. Potrdilo priskrbi zavarovanec in ga preda izplačevalcu. Izplačevalec na REK obrazcu označi, da se za osebo glede plačila prispevkov uporablja zakonodaja druge države članice EU in v tem primeru se prispevek v RS ne obračuna.

Če po predpisih pristojne države EU ni podlage za vključitev v zavarovanje na podlagi tako kratkotrajnega ali majhnega dela, se zahteva potrdilo tujega nosilca zavarovanja, da je ta država pristojna država glede na kraj opravljanja dela. Potrdilo priskrbi zavarovanec in ga preda izplačevalcu. Izplačevalec na REK obrazcu označi, da se za osebo glede plačila prispevkov uporablja zakonodaja druge države članice EU in v tem primeru se prispevek v RS ne obračuna.

Kot dokazilo lahko zavarovanec predloži obrazec E 104, ki dokazuje, da je oseba zavarovana v drugi državi članici EU, ali drugo potrdilo, iz katerega je razvidno, da je ali zavarovana v drugi državi članici EU ali pa se za to delo uporablja zakonodaja druge države članice EU. Praviloma te osebe ne morejo pridobiti obrazca A1.

Če ni pridobljeno nobeno potrdilo o uporabi zakonodaje druge države članice EU, se na podlagi definicije dohodka iz drugega pogodbenega razmerja po 38. členu ZDoh-2 in glede na sedež izplačevalca šteje, da je drugo pravno razmerje nastalo v RS ter se določi zakonodaja RS, torej velja obveznost zavarovanja po 18. členu ZPIZ-2 in tudi po 17. členu in 55.a členu ZZVZZ.

3.5.3. Delo v okviru drugega pravnega razmerja se opravi v RS, prejemek izplača izplačevalec iz EU

Uporabi se pravilo iz člena 11(3)(a) in se določi uporabo zakonodaje RS glede na kraj dela, ne glede na sedež izplačevalca prejemka.

Za obračun davka in prispevkov mora sam zavarovanec vložiti napoved za odmero akontacije dohodnine od dohodka iz drugega pogodbenega razmerja. V RS se odmeri prispevek po 18. členu ZPIZ-2 in 55.a členu ZZVZZ. Ni zavarovanja po 17. členu ZZVZZ.

Če je bil kljub opravljanju dela v RS prispevek od prejemka plačan v državi sedeža izplačevalca, se napoti zavarovanca, da zahteva vračilo prispevkov od tujega nosilca. Če zavarovanec zaprosi, se na ZZS izda pojasnilo oziroma informacija o tem, da je določena uporaba zakonodaje RS.

3.5.4. Delo v okviru drugega pravnega razmerja se opravi v EU, prejemek izplača izplačevalec iz EU

V teh primerih ni podlage za določitev zakonodaje RS, oseba je zavarovana le v državi članici EU, v kateri je bilo delo opravljeno.

Za obračun davka in prispevkov mora sam zavarovanec vložiti napoved za odmero akontacije dohodnine od dohodka iz drugega pogodbenega razmerja.

Če je delo opravljeno v EU, se zahteva predložitev potrdila tujega nosilca zavarovanja o vključenosti v obvezna socialna zavarovanja iz naslova opravljanja tega dela v EU. To potrdilo zavarovanec predloži ob vložitvi napovedi za odmero akontacije dohodnine, v kateri tudi označi, da se zanj glede plačila prispevkov uporablja zakonodaja druge države članice EU.

Če ni pridobljeno nobeno potrdilo tujega nosilca, se na podlagi definicije dohodka iz drugega pogodbenega razmerja po 38. členu ZDoh-2 predpostavi, da je bilo delo opravljeno v RS in se šteje, da je drugo pravno razmerje nastalo v RS ter se določi zakonodaja RS, torej velja obveznost zavarovanja po 18. členu ZPIZ-2 in tudi po 55.a členu ZZVZZ.

3.6. Oseba prebiva v RS, je prejemnik denarnega nadomestila za brezposelnost ali prejemnik bolniškega nadomestila po prenehanju delovnega razmerja

Oseba je v obvezna socialna zavarovanja v RS vključena po podlagah 028 ali 012.

Za osnovo določanja zakonodaje se uporabi pravilo iz člena 11(2) osnovne uredbe: »V tem naslovu se šteje, da osebe, ki prejemajo denarne dajatve zaradi ali kot posledico svoje dejavnosti zaposlene ali samozaposlene osebe, opravljajo navedeno dejavnost. To pa ne velja za invalidske pokojnine, starostne pokojnine ali pokojnine preživelih oseb ali za pokojnine za nesrečo pri delu ali poklicno bolezen ali za denarne dajatve za bolezen za neomejeno obdobje.«

Prejemnik denarnega nadomestila se torej šteje kot oseba, ki opravlja dejavnost v RS, zato se uporablja zakonodaja RS za vse primere prejemkov iz drugega pravnega razmerja, tudi v primerih, ko je delo opravljeno v drugi državi članici EU in ima izplačevalec sedež v EU.

V teh primerih se oseba zavaruje po 20. členu ZPIZ-2 in se plača samo prispevek delodajalca za zavarovanje za poškodbo pri delu in poklicno bolezen.

Vedno nastane obveznost plačila prispevka po 55.a členu ZZVZZ. Obveznost zavarovanja in plačila prispevka po 17. členu ZZVZZ nastane le, če je izplačevalec prejemka tudi plačnik davka v RS.

3.7. Oseba prebiva v RS in je uživalec pokojnine ali invalidskega nadomestila po ZPIZ-2

Kadar gre za prejemke, ki so izplačani s strani izplačevalca s sedežem v EU, je treba ugotoviti, ali je temelj za izplačilo res drugo pravno razmerje, ali gre morda za zaposlitev, zaradi katere je treba ustaviti izplačevanje pokojnine. Pri tem se je mogoče nasloniti na določbo člena 5(b) osnovne uredbe: »kadar se po zakonodaji pristojne države članice nekaterim dejstvom ali dogodkom pripišejo pravni učinki, ta država članica upošteva podobna dejstva ali dogodke, ki nastopijo v kateri koli državi članici, kot da so nastopili na njenem ozemlju.«

Če je temelj za izplačilo občasni prejemek iz druge države članice EU (za delo, opravljeno v RS ali v EU), ki po svoji vsebini nima značilnosti delovnega razmerja in če oseba na tej podlagi ni bila obvezno zavarovana v drugi državi članici EU, se ugotavlja obveznost zavarovanja po 20. členu ZPIZ-2. Če pa se ugotovi, da je prejemek s strani tujega izplačevalca izplačan za delo, ki je izenačeno z delovnim razmerjem v RS, oseba pa je na tej podlagi v drugi državi članici EU tudi obvezno zavarovana, se ustavi izplačevanje pokojnine ali invalidskega nadomestila oziroma oseba izgubi pravico do invalidske pokojnine.

V tem primeru mora ZPIZ zaradi izplačevanja pravic ugotoviti, ali je bila oseba zavarovana v drugi državi članici EU, ter pridobiti podatke o vrsti in obdobju zavarovanja od tujega nosilca.

3.7.1. Delo v okviru drugega pravnega razmerja se opravi v RS, prejemek izplača izplačevalec v RS

Drugo pravno razmerje je nastalo v RS, velja obveznost zavarovanja po 20. členu ZPIZ-2 ter po 17. členu in po 55.a členu ZZVZZ.

3.7.2. Delo v okviru drugega pravnega razmerja se opravi v EU, prejemek izplača izplačevalec v RS

Če je delo opravljeno v EU, se zahteva predložitev potrdila tujega nosilca zavarovanja o vključenosti v obvezna socialna zavarovanja iz naslova opravljanja tega dela v EU. Potrdilo priskrbi zavarovanec in ga preda izplačevalcu. Izplačevalec na REK obrazcu označi, da se za osebo glede plačila prispevkov uporablja zakonodaja druge države članice EU in v tem primeru se prispevek v RS ne obračuna.

Če po predpisih pristojne države EU ni podlage za vključitev v zavarovanje na podlagi tako kratkotrajnega ali majhnega dela, se zahteva potrdilo tujega nosilca zavarovanja, da je ta država pristojna država glede na kraj opravljanja dela. Potrdilo priskrbi zavarovanec in ga preda izplačevalcu. Izplačevalec na REK obrazcu označi, da se za osebo glede plačila prispevkov uporablja zakonodaja druge države članice EU in v tem primeru se prispevek v RS ne obračuna.

Če ni pridobljeno nobeno potrdilo, se na podlagi definicije dohodka iz drugega pogodbenega razmerja po 38. členu ZDoh-2 in glede na sedež izplačevalca šteje, da je drugo pravno razmerje nastalo v RS ter se določi zakonodaja RS, torej velja obveznost zavarovanja po 20. členu ZPIZ-2 in tudi po 17. členu in 55.a členu ZZVZZ.

3.7.3. Delo v okviru drugega pravnega razmerja se opravi v RS, prejemek izplača izplačevalec iz EU

Uporabi se pravilo iz člena 11(3)(a) in se določi uporabo zakonodaje RS glede na kraj dela, ne glede na sedež izplačevalca prejemka.

Za obračun davka in prispevkov mora sam zavarovanec vložiti napoved za odmero akontacije dohodnine od dohodka iz drugega pogodbenega razmerja. V RS se odmeri prispevek po 20. členu ZPIZ-2 in 55.a členu ZZVZZ. Ni zavarovanja po 17. členu ZZVZZ.

Če je bil kljub opravljanju dela v RS prispevek od prejemka plačan v državi sedeža izplačevalca, se prispevek v RS odmeri in se napoti zavarovanca, da zahteva vračilo prispevkov od tujega nosilca.

3.7.4. Delo v okviru drugega pravnega razmerja se opravi v EU, prejemek izplača izplačevalec iz EU

V teh primerih ni podlage za določitev zakonodaje RS, oseba je zavarovana le v državi članici EU, v kateri je bilo delo opravljeno.

Za obračun davka in prispevkov mora sam zavarovanec vložiti napoved za odmero akontacije dohodnine od dohodka iz drugega pogodbenega razmerja.

Če je delo opravljeno v EU, se zahteva predložitev potrdila tujega nosilca zavarovanja o vključenosti v obvezna socialna zavarovanja iz naslova opravljanja tega dela v EU. To potrdilo zavarovanec predloži ob vložitvi napovedi za odmero akontacije dohodnine, v kateri tudi označi, da se zanj glede plačila prispevkov uporablja zakonodaja druge države članice EU.

Če ni pridobljeno nobeno potrdilo tujega nosilca, se na podlagi definicije dohodka iz drugega pogodbenega razmerja po 38. členu ZDoh-2 predpostavi, da je bilo delo opravljeno v RS in se šteje, da je drugo pravno razmerje nastalo v RS ter se določi zakonodaja RS, torej velja obveznost zavarovanja po 20. členu ZPIZ-2 in tudi po 55.a členu ZZVZZ.

3.8. Oseba prebiva v EU, ni zaposlena niti samozaposlena, ni uživalec pokojnine, ni prejemnik denarnega nadomestila za brezposelnost niti drugih nadomestil ali prejemkov iz obveznih socialnih zavarovanj

Te osebe v RS niso zavarovane na nobeni podlagi in praviloma niso davčni rezidenti RS in se v RS obdavčujejo ter s tem zaznajo le dohodki, ki jih izplačajo izplačevalci – plačniki davka v RS. Oseba ni predložila obrazca A1 niti drugega potrdila tujega nosilca zavarovanja, iz česar izhaja, da v tujini ni aktivna oseba in ni obvezno zavarovana.

3.8.1. Delo v okviru drugega pravnega razmerja se opravi v RS, prejemek izplača izplačevalec v RS

Drugo pravno razmerje je nastalo v RS, velja obveznost zavarovanja po 18. členu ZPIZ-2. Obveznost zavarovanja po 17. in 55.a členu ZZVZZ ne nastane, ker oseba ni zavarovanec po ZZVZZ.

3.8.2. Delo v okviru drugega pravnega razmerja se opravi v EU, prejemek izplača izplačevalec v RS

Če je delo opravljeno v EU, se zahteva predložitev potrdila tujega nosilca zavarovanja o vključenosti v obvezna socialna zavarovanja iz naslova opravljanja tega dela v EU. Potrdilo priskrbi zavarovanec in ga preda izplačevalcu. Izplačevalec na REK obrazcu označi drugo pristojno državo in v tem primeru se prispevek v RS ne obračuna. Akontacija dohodnine se plačuje po viru dohodka.

Če po predpisih pristojne države EU ni podlage za vključitev v zavarovanje na podlagi tako kratkotrajnega ali majhnega dela, se zahteva potrdilo tujega nosilca zavarovanja, da je ta država pristojna država glede na kraj opravljanja dela. Potrdilo priskrbi zavarovanec in ga preda izplačevalcu. Izplačevalec na REK obrazcu označi drugo pristojno državo in v tem primeru se prispevek v RS ne obračuna.

Če ni pridobljeno nobeno potrdilo o uporabi zakonodaje druge države članice EU, se na podlagi definicije dohodka iz drugega pogodbenega razmerja po 38. členu ZDoh-2 in glede na sedež izplačevalca šteje, da je drugo pravno razmerje nastalo v RS ter se določi zakonodaja RS, torej velja obveznost zavarovanja po 18. členu ZPIZ-2 in tudi po 17. členu in 55.a členu ZZVZZ.

3.8.3. Delo v okviru drugega pravnega razmerja se opravi v RS, prejemek izplača izplačevalec iz EU

V skladu z 9. členom ZDoh-2 ima dohodek vir v Sloveniji, če se zaposlitev izvaja ali storitev opravi v Sloveniji. Ta dohodek mora zavezanec (tudi če je nerezident) napovedati za odmero dohodnine v RS.

Če je oseba, ki ni davčni rezident RS, prejela izplačilo s strani izplačevalca, ki ni plačnik davka v RS, za opravljeno delo v RS in je predložila napoved za odmero dohodnine, je bilo mogoče zaznati da je bilo delo opravljeno v RS, in nastane obveznost zavarovanja v RS. Plača se prispevek po 18. členu ZPIZ-2. Obveznost zavarovanja po 17. in 55.a členu ZZVZZ ne nastane (ker tujci v takih primerih praviloma niso zavarovanci po ZZVZZ).

3.9. Oseba prebiva v EU in je v breme tujih nosilcev obveznih socialnih zavarovanj prejemnik denarnih dajatev zaradi ali kot posledico svoje dejavnosti zaposlene ali samozaposlene osebe (nadomestila za bolezen in brezposelnost)

V teh primerih se poleg člena 11(2) osnovne uredbe uporabi tudi člen 5(a) osnovne uredbe, ki določa: »kadar ima po zakonodaji pristojne države članice prejemanje dajatev iz socialne varnosti in drugih dohodkov določene pravne učinke, se ustrezne določbe te zakonodaje uporabljajo tudi za prejemanje enakovrednih dajatev, pridobljenih po zakonodaji druge države članice, ali za dohodek, pridobljen v drugi državi članici«.

Glede na navedeno je oseba izenačena z osebami, ki opravljajo zaposlitveno ali samozaposlitveno dejavnost in se že na tej podlagi določi zakonodaja države članice EU, v kateri prejemajo navedene dajatve. Ne glede na kraj dela in ne glede na sedež izplačevalca se ne uporabi zakonodaja RS, temveč zakonodaja države članice EU, ki je pristojna glede na pristojnost izplačevalca dajatev.

Če je oseba uživalec določenih pravic pri tujem nosilcu, lahko predloži odločbo tujega nosilca o priznani pravici ali ustrezno potrdilo tujega nosilca.

3.10. Oseba prebiva v EU in je pri tujem nosilcu zavarovanja uživalec pokojnine (starostne, družinske oz. vdovske, invalidske) ali pokojnine za nesrečo pri delu ali poklicno bolezen ali pa denarne dajatve za bolezen za neomejeno obdobje

Prejemniki pokojnin in dolgotrajnih dajatev zaradi bolezni se ob uporabi pravil iz členov 5(a) in 11(2) osnovne uredbe ne štejejo za osebe, ki opravljajo dejavnost, zato se zakonodaja določi na podlagi drugega pravnega razmerja kot edine dejavnosti.

Oseba v RS ni vključena v zdravstveno zavarovanje na nobeni podlagi. Obveznost zavarovanja po 17. in 55.a členu ZZVZZ ne nastane.

3.10.1. Delo v okviru drugega pravnega razmerja se opravi v RS, prejemek izplača izplačevalec v RS

Drugo pravno razmerje je nastalo v RS, velja obveznost zavarovanja za posebne primere po 20. členu ZPIZ-2. Ob upoštevanju člena 5(a) osnovne uredbe ima status uživalca pokojnine pri tujem nosilcu zavarovanja enak pravni učinek kot status uživalca pokojnine po slovenskih predpisih in ne nastane zavarovanje po 18. členu ZPIZ-2.

3.10.2. Delo v okviru drugega pravnega razmerja se opravi v EU, prejemek izplača izplačevalec v RS

Če je delo opravljeno v EU, se zahteva predložitev potrdila tujega nosilca zavarovanja o vključenosti v obvezna socialna zavarovanja iz naslova opravljanja tega dela v EU. Potrdilo priskrbi zavarovanec in ga preda izplačevalcu. Izplačevalec na REK obrazcu označi, da se za osebo glede plačila prispevkov uporablja zakonodaja druge države članice EU in v tem primeru se prispevek v RS ne obračuna.

Če po predpisih pristojne države EU ni podlage za vključitev v zavarovanje na podlagi tako kratkotrajnega ali majhnega dela, se zahteva potrdilo tujega nosilca zavarovanja, da je ta država pristojna država glede na kraj opravljanja dela. Potrdilo priskrbi zavarovanec in ga preda izplačevalcu. Izplačevalec na REK obrazcu označi, da se za osebo glede plačila prispevkov uporablja zakonodaja druge države članice EU in v tem primeru se prispevek v RS ne obračuna.

Če ni pridobljeno nobeno potrdilo o uporabi zakonodaje druge države članice EU, se na podlagi definicije dohodka iz drugega pogodbenega razmerja po 38. členu ZDoh-2 in glede na sedež izplačevalca šteje, da je drugo pravno razmerje nastalo v RS ter se določi zakonodaja RS, torej velja obveznost zavarovanja po 20. členu ZPIZ-2.

3.10.3. Delo v okviru drugega pravnega razmerja se opravi v RS, prejemek izplača izplačevalec iz EU

V skladu z 9. členom ZDoh-2 ima dohodek vir v Sloveniji, če se zaposlitev izvaja ali storitev opravi v Sloveniji. Ta dohodek mora zavezanec (tudi če je nerezident) napovedati za odmero dohodnine v RS.

Če je oseba, ki ni davčni rezident RS, prejela izplačilo s strani izplačevalca, ki ni plačnik davka v RS, za opravljeno delo v RS in je predložila napoved za odmero dohodnine, je bilo mogoče zaznati, da je bilo delo opravljeno v RS, in nastane obveznost zavarovanja v RS. Plača se prispevek po 20. členu ZPIZ-2.

3.11. Postranske dejavnosti po Uredbi 883/2004 in Uredbi 987/2009

Oprelitev pojma: postranske dejavnosti po členu 14(5b) izvedbene uredbe so občasna dela, ki so lahko tudi ponavljajoča, vendar glede porabljenega časa in višine prihodkov niso pomembna. Kot navaja **Praktični vodnik »Zakonodaja, ki se uporablja za delavce v EU, EGP in Švici«**, je praviloma indikator postranskih dejavnosti dohodek, ki ne presega 5% skupnih prihodkov osebe, oziroma delovni čas, ki ne presega 5% skupnega delovnega časa. Kadar se presoja pravno razmerje, nastalo v drugi državi članici EU, je treba tudi presoditi, ali ima pogodba, na podlagi katere se opravlja delo v drugi državi članici EU, elemente delovnega razmerja. Dodaten indikator postranske dejavnosti je tudi sklenitev civilne pogodbe za opravljanje občasnega in kratkotrajnega dela, ki nima elementov delovnega razmerja.

Primer: Če je v letu 250 delovnih dni oz. 21 delovnih dni na mesec, bi 5% delovnega časa predstavljal 1 dan na mesec oz. 12 dni na leto. Kadar za delo, ki se v RS opravlja v navedenem časovnem okviru, ni sklenjena pogodba o zaposlitvi, temveč civilna pogodba ali

pa se delo opravi kot samozaposlitvena dejavnost, se delo v takem obsegu ne šteje za sočasno opravljanje zaposlitvene ali samozaposlitvene dejavnosti v RS v smislu določanja uporabe zakonodaje. Če oseba nima stalnega prebivališča v RS in uporaba zakonodaje RS ni določena na podlagi drugih statusov, se za navedene postranske dejavnosti ne uporablja zakonodaja RS.

V skladu s sistemom evidenc na področju obveznih socialnih zavarovanj se prijave za zavarovanje za posebne primere po ZPIZ-2 (20. člen) ne vlagajo in se evidenca ne vodi. Za ZZ pa bi se sicer pod določenimi pogoji (če se uporablja slovenska zakonodaja in je zavarovanec že obvezno zdravstveno zavarovan v RS) za zavarovanje po 17. in 18. členu ZZVZZ lahko vlagale prijave v zavarovanje na posebnem obrazcu M12, ki ga je predpisal ZZS, vendar prijave ne more vložiti izplačevalec prejemka, ki nima sedeža v RS, in je tudi ne more vložiti zavarovanec sam, zato se prijave ne vlagajo.

Če gre za opravljanje dela v okviru drugega pravnega razmerja in je določena uporaba zakonodaje RS, se presoja obveznost zavarovanja po 18. oziroma 20. členu ZPIZ-2 oziroma 55.a členu ZZVZZ pod pogoji iz točke 1.4.4..

4. Določitev zakonodaje, ki se uporablja v primerih samozaposlitve v dveh več državah članicah EU

4.1. Pravilo

Kot določa osnovna uredba, je treba v naslednjih primerih uporabiti zakonodajo RS, kadar je oseba samozaposlena v dveh ali več državah članicah:

- skladno s členom 13(2)(a), če oseba v RS stalno prebiva in v njej opravlja tudi znaten del svoje dejavnosti;
- skladno s členom 13(2)(b), če ima oseba središče interesa svojih dejavnosti v RS, kadar ne prebiva stalno v eni od držav članic, v katerih opravlja znaten del svoje dejavnosti.

4.2. Opredelitev pojmov

4.2.1. Običajno opravljanje dejavnosti samozaposlene osebe v dveh ali več državah članicah

Skladno s šestim odstavkom 14. člena izvedbene uredbe »oseba, ki običajno opravlja dejavnost samozaposlene osebe v dveh ali več državah članicah«, pomeni zlasti osebo, ki hkrati ali izmenično opravlja eno ali več ločenih dejavnosti samozaposlene osebe v dveh ali več državah članicah, ne glede na značaj te dejavnosti.

4.2.2. Središče interesa dejavnosti

Skladno z devetim odstavkom 14. člena izvedbene uredbe se »središče interesa dejavnosti« samozaposlene osebe določi ob upoštevanju vseh elementov poklicne dejavnosti te osebe, zlasti kraja, v katerem je stalni sedež dejavnosti zadevne osebe, običajnega značaja ali trajanja

izvajanih dejavnosti, števila opravljenih storitev in namena zadevne osebe, kot je razviden iz vseh okoliščin.

4.2.3. Znatni deli aktivnosti v primeru samozaposlitvene dejavnosti

Znatni deli aktivnosti predstavljajo 25 % okvirnih meril, ki so določena za samozaposlitvene dejavnosti na podlagi člena 14(8)(b) izvedbene uredbe:

- promet,
- delovni čas,
- število opravljenih storitev in/ali
- prihodki od dela.

Navedene kriterije je pri presoji znatnega dela aktivnosti treba upoštevati, niso pa izključni in če je potrebno, je mogoče upoštevati tudi druge okoliščine.

4.3. Vključitev samozaposlenih v obvezna socialna zavarovanja

4.3.1. Osebe iz 13(2)(a) člena Uredbe 883/2004

Osebe, ki prebivajo v RS in imajo v RS tudi znaten del registrirane samozaposlitvene dejavnosti, so že zavarovane v skladu po predpisih v RS, in sicer v skladu s:

- 1. odstavkom 15. člena ZPIZ-2
- 5. točko 1. odstavka 15. člena ZZVZZ
- 4. točko 8. člena ZSDP-1
- 5. točko 54. člena ZUTD.

Registracija samozaposlitvene dejavnosti v drugi državi članici na obveznost zavarovanja v RS ne vpliva, saj se zavarovanje vzpostavi na podlagi pravnega razmerja, nastalega v RS (registrirane samostojne dejavnosti), za polni zavarovalni čas na podlagi 3. odstavka 15. člena ZPIZ-2. Prav tako ni pogojev za dodatno zavarovanje za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni po 1. alineji 1. odstavka 20. člena ZPIZ-2, saj plačilo prispevkov iz naslova dejavnosti, registrirane v RS, pokriva tudi zavarovalne primere poškodb pri delu in poklicne bolezni, ki bi nastali pri opravljanju samozaposlitvene dejavnosti v drugi državi članici.

Pravilo ZZVS: Če je oseba v RS zavarovana po 5. točki 15. člena ZZVZZ in ima priglašeno samostojno dejavnost do polnega delovnega časa še v tujini, se prispevek za OZZ plačuje od zavarovalne osnove, kot je določena za zavarovance iz 5. točke prvega odstavka 15. člena ZZVZZ. Če oseba opravlja več različnih dejavnosti, se v skladu z ZPIZ-2 in zakonom, ki ureja dohodnino, vsi dohodki iz vseh dejavnosti, ki jih ima oseba priglašene, upoštevajo pri določanju zavarovalne osnove za plačilo prispevkov. Zaradi združevanja vseh dohodkov v eno zavarovalno osnovo se tudi prispevki za obvezno zdravstveno zavarovanje v primerih opravljanja več različnih dejavnosti obračunajo in plačajo od tako določene osnove, in sicer po stopnjah in od osnove, kot je določeno za zavarovance iz 5. točke prvega odstavka 15. člena ZZVZZ. V tem primeru ne nastopi zavarovanje po 17. členu ZZVZZ.

primer 19: Oseba A ima registriran SP v RS, v Avstriji ima tudi registrirano samozaposlitev. V RS prebiva in opravlja dejavnost 5 dni v tednu, ob sobotah pa opravlja storitve kot samozaposleni za veliko kmetijsko podjetje v Avstriji. Določi se zakonodaja RS, ker je v RS prebivališče in znaten del dejavnosti. Zavarovanje: podlaga 005 za polni delovni čas na podlagi SP v RS, dohodki iz

vseh dejavnosti se seštejejo za davčni obračun, ki je podlaga za določitev zavarovalne osnove, prispevki se obračunajo v enem obračunu prispevkov (OPSVZ), in odda en obrazec M-4. Na področju PIZ so pokriti vsi zavarovalni primeri iz vseh dejavnosti. Na področju zdravstvenega zavarovanja so pokriti samo zavarovalni primeri, ki nastanejo pri opravljanju dejavnosti, na podlagi katere je vložena prijava v zavarovanje (v takem primeru M-1 s podlago 005). Izda se AI, vendar iz podatkov o zavarovanju ni razvidno opravljanje samozaposlitvene dejavnosti v Avstriji. **Dokazila:** izpis iz registra v Avstriji, edina evidenca o opravljanju dejavnosti v drugi državi EU je v evidenci izdanih AI, ki je poslan v Avstrijo.

primer 20: Oseba B prebiva v RS, ima registrirano dejavnost zasebnega športnega delavca v RS in enako dejavnost tudi na Hrvaškem in v Italiji. 2 dni v tednu opravlja dejavnost v RS, 1 dan v tednu v Italiji in 2 dni v tednu na Hrvaškem. Določi se zakonodaja RS, ker je znaten del dejavnosti v državi prebivanja.

Zavarovanje: podlaga 019 za polni delovni čas na podlagi dejavnosti v RS, dohodki iz vseh dejavnosti se seštejejo za davčni obračun, ki je podlaga za določitev zavarovalne osnove; prispevki se obračunajo v enem obračunu prispevkov (OPSVZ) in odda 1 M-4, na področju PIZ so pokriti vsi zavarovalni primeri iz vseh dejavnosti. Na področju zdravstvenega zavarovanja so pokriti samo zavarovalni primeri, ki nastanejo pri opravljanju dejavnosti, na podlagi katere je vložena prijava v zavarovanje (v takem primeru M-1 s podlago 019).

Izda se AI, vendar iz podatkov o zavarovanju ni razvidno opravljanje samozaposlitvene dejavnosti v Italiji in na Hrvaškem. **Dokazila:** izpisi iz registrov v Italiji in na Hrvaškem, edina evidenca o opravljanju dejavnosti v drugih državah EU je v evidenci izdanih AI, ki sta poslana v obe državi.

4.3.2. Osebe iz 13(2)(b) člena Uredbe 883/2004

Pri presoji obveznosti zavarovanja osebe, ki v RS nima prebivališča, ima pa središče interesa dejavnosti, se prav tako vzpostavi obvezno zavarovanje na podlagi registrirane dejavnosti v RS in predložitev dokazil o registraciji samozaposlitvene dejavnosti v drugi državi članici služi predvsem za določanje zakonodaje, ki se uporablja. Zavarovalno razmerje nastane na podlagi dejavnosti, registrirane v RS, ne glede na prebivališče.

Če z izbrisom iz ustreznega registra preneha opravljanje dejavnosti v RS, oseba pa ima še vedno registrirano samozaposlitveno dejavnost v drugi državi članici, se ponovno presoja določitev zakonodaje, ki se uporablja, in če se zakonodaja RS ne uporablja več, zavarovanje v RS preneha. Obrazec A1 se prekliče, obvesti se nosilce zavarovanja v državah, v katerih je še registrirana dejavnost.

Primer 21: Oseba C prebiva v Italiji, kjer ne opravlja nobene dejavnosti, v RS ima registriran SP, za opravljanje dejavnosti ima najet poslovni prostor (servisna delavnica). Dejavnost opravlja v RS 3 dni v tednu, hkrati opravlja samostojno dejavnost serviserja 2 dni v tednu tudi v Avstriji. Obrazec AI izda italijanski nosilec zavarovanja, določi uporabo zakonodaje RS, ker je v RS središče interesov dejavnosti, v državi prebivališča pa ne opravlja nobene dejavnosti. **Zavarovanje:** podlaga 005 za polni delovni čas. Opravljanje dejavnosti v Avstriji je razvidno le iz izdanega AI. Prispevke se obračunava v

enem obračunu prispevkov (OPSVZ), za določitev zavarovalne osnove se upošteva dohodek iz dejavnosti v RS in dohodek iz dejavnosti v drugi državi članici EU.

Določitev zavarovalne osnove za osebe, ki niso rezidenti RS in so v RS zavarovane na podlagi opravljanja dejavnosti, ter dosegajo tudi dohodek iz dejavnosti v drugi državi članici EU, je podrobno opisana v poglavju 9.3. tega gradiva.

4.3.3. Zavezanci za prijavo v zavarovanje in dokazila

Te osebe so same zavezanci za vložitev prijave v obvezna socialna zavarovanja. Samozaposlitev v drugi državi članici ta oseba izkaže z listino o registraciji samostojne dejavnosti pri pristojnem organu te države. Prenehanje samozaposlitve v tej državi ta oseba dokaže z aktom pristojnega organa o izbrisu iz ustreznega registra te države.

Po ZZVZZ (za zavarovanje po 17. členu ZZVZZ) je oseba za tiste dejavnosti, na podlagi katerih ni zavarovana s podlago 005 ali 019, dolžna vložiti obrazec M12, podlaga 050 in razlog zavarovanja - šifra 10. Dokazilo je izpis iz ustreznega tujega registra. Za potrebe te prijave se ji dodeli EVRŠZ in vpiše se davčna številka. **–V evidenci obrazcev M12 bo dodana šifra države, v kateri je registrirana samozaposlitev.** Če je za isto osebo v različnih državah registriranih več dejavnosti, se vloži le en obrazec M-12 in se plača le en pavšalni prispevek po 17. členu ZZVZZ.

4.4. Opravljanje samozaposlitvene dejavnosti v RS na podlagi registracije v registru v drugi državi članici EU

Za osebo, ki je za opravljanje samozaposlitvene dejavnosti vpisana v ustrezen tuj register v drugi državi članici EU, dejavnost pa opravlja izključno na območju RS, se določi uporaba zakonodaje RS na podlagi člena 11(3)(a) osnovne uredbe. Taka oseba se zavaruje s podlago 119 za polni zavarovalni čas. Zavarovalna osnova se ji določi tako kot drugim obvezno zavarovanim samozaposlenim osebam, ob upoštevanju države davčnega rezidentstva.

4.5. Opredelitev pravnega razmerja poslovnih oseb kot samozaposlitev

Pravna razmerja družbenikov, ki so poslovodne osebe, so v različnih državah članicah obravnavana različno. Niso redki primeri, ko se v drugi državi članici štejejo kot plačana zaposlitev. Za potrebe zavarovanja v RS se pravno razmerje družbenika, ki je hkrati poslovodna oseba te družbe, presoja po zakonodaji RS in se obravnava kot samozaposlitev. Pravna podlaga za vključitev teh oseb v obvezna socialna zavarovanja v RS je:

- 16. člen ZPIZ-2
- 6. točka 1. odstavka 15. člena ZZVZZ
- 5. točka 8. člena ZSDP-1

***Primer 22:** Oseba E ima v RS prebivališče in registriran SP, v Italiji pa ima registrirano gospodarsko družbo, v kateri je lastnik in poslovodna oseba. Status v Italiji se obravnava kot samozaposlitev in se izvede določitev zakonodaje po 2. odstavku 13. člena osnovne uredbe.*

V vprašalniku se zahteva, da oseba navede podrobnosti o deležih opravljanja dejavnosti v posamezni državi.

Če iz vprašalnika izhaja, da v RS opravlja znaten del dejavnosti, se določi zakonodaja RS in je na podlagi registriranega SP zavarovan s podlago 005 za polni zavarovalni čas (1. in 3. odstavek 15. člena ZPIZ-2). Iz naslova dohodkov, ki jih ima kot poslovodna oseba izplačane za delo v podjetju v Italiji, plačuje prispevke po 2. alineji 1. odstavka 20. člena ZPIZ-2 in po ZZVZZ na podlagi 55.a člena (na podlagi vložene napovedi za odmero akontacije dohodnine, ki jo mora zavezanec vložiti v skladu z ZDavP-2 in ZDoh-2).

Dokazilo: izpis iz tujega poslovnega/sodnega registra.

Če iz vprašalnika izhaja, da v RS ne opravlja znatnega dela dejavnosti, se po 13(2)(b) členu osnovne uredbe določi zakonodaja Italije, ker je tam center interesov dejavnosti.

***Primer 23:** Oseba F ima v RS prebivališče in registriran d.o.o., v katerem je poslovodna oseba, v Avstriji pa ima registrirano gospodarsko družbo, v kateri je prav tako lastnik in poslovodna oseba.*

V vprašalniku se zahteva, da oseba navede podrobnosti o deležih opravljanja dejavnosti v posamezni državi.

Če iz vprašalnika izhaja, da v RS opravlja znaten del dejavnosti, se določi zakonodaja RS in je na podlagi registriranega d.o.o. v RS zavarovan s podlago 040 za polni zavarovalni čas (2. odstavek 16. člena ZPIZ-2). Iz naslova dohodkov, ki jih ima kot poslovodna oseba izplačane za delo v podjetju v Avstriji, se skupaj z dohodki, ki jih prejme od d.o.o. v RS na isti podlagi, določi zavarovalna osnova, od katere se za poslovodno osebo mesečno obračunavajo prispevki v obračunu prispevkov OPSVL.

Za osebo, ki je kot družbenik in poslovodna oseba vpisana v ustrezen tuj register v drugi državi članici EU, ta družba pa dejavnost opravlja izključno na območju RS, se določi uporaba zakonodaje RS na podlagi člena 11(3)(a) osnovne uredbe. Taka oseba se zavaruje s podlago 120 za polni zavarovalni čas. Zavarovalna osnova se ji določi tako kot drugim obvezno zavarovanim samozaposlenim osebam, ob upoštevanju države davčnega rezidentstva.

Osebe, ki so kot družbeniki in poslovodne osebe vpisane v ustrezen register gospodarskih družb v drugi državi članici EU, se v RS vključijo le v tri obvezna socialna zavarovanja (pokojninsko, invalidsko, zdravstveno in zavarovanje za starševsko varstvo), niso pa zavarovane za primer brezposelnosti, ker ZUTD takih primerov ne pokriva.

5. Določitev zakonodaje, ki se uporablja v primerih plačane zaposlitve v eni državi članici in samozaposlitve v drugi državi članici

5.1. Pogoji za zavarovanje v RS na podlagi samozaposlitve v drugi državi članici

5.1.1. Pravilo

V skladu s členom 13(3) osnovne uredbe za osebo, ki običajno opravlja dejavnost zaposlene osebe in dejavnost samozaposlene osebe v različnih državah članicah, velja zakonodaja države članice, v kateri opravlja dejavnost zaposlene osebe, ali če opravlja zaposlitveno dejavnost v dveh ali več državah članicah, zakonodaja, ki se določi v skladu s točko 2.

Za vključitev v obvezna socialna zavarovanja se za osebe, ki imajo v državi članici registrirano opravljanje samozaposlitvene dejavnosti, v RS pa so zavarovane na podlagi delovnega razmerja (in/ali zaposlitve v drugi državi članici), uporabljajo določbe, ki urejajo kombinacijo zavarovanj na podlagi samostojne pridobitne ali poklicne dejavnosti, registrirane v RS. Pri tem se ne ugotavlja, kolikšen je obseg te dejavnosti v drugi državi članici, saj za to ni niti podlage v Direktivi o določenih vidikih delovnega časa, niti v zakonodaji RS.

5.1.2. Zavarovanje do polnega delovnega časa

Če so izpolnjeni pogoji iz 3. odstavka 13. člena ZPIZ-2 (vsota delovnega časa na podlagi delovnega razmerja v RS in zaposlitve v drugi državi članici ne dosega polnega delovnega časa), se te osebe vključijo v obvezno zavarovanje na podlagi registrirane samozaposlitvene dejavnosti v državi članici tako, da se vloži prijava do skupno polnega delovnega časa. Če je oseba hkrati samozaposlena v več državah članicah, se vloži le ena prijava, s katero zavarovanje pokriva vse dejavnosti, registrirane v drugih državah članicah.

Če je bila za te osebe najprej sklenjena pogodba o zaposlitvi v RS za manj kot polni delovni čas in se je na podlagi samozaposlitve zavarovala po prvem odstavku te točke, pozneje pa je sklenila še eno delovno razmerje v RS ali zaposlitev v državi članici, se do polnega delovnega časa zavaruje najprej iz naslova delovnega razmerja v RS in zaposlitve v državi članici, na podlagi samozaposlitve v državi članici pa le, če eno ali več delovnih razmerij v RS skupno ne dosega polnega delovnega časa.

Prijava v zavarovanje do polnega delovnega časa na podlagi registrirane samozaposlitvene dejavnosti v državi članici se vloži v skladu s:

- 1. odstavkom 15. člena ZPIZ-2
- 5. točko 1. odstavka 15. člena ZZVZZ
- 4. točko 8. člena ZSDP-1
- 5. točko 54. člena ZUTD.

***Primer 24:** Oseba G prebiva v Italiji, v RS ima zaposlitev kot frizer za 20 ur tedensko pri delodajalcu s sedežem v RS, v Italiji pa ima registrirano samostojno dejavnost (frizer) in storitve nudi v Italiji. Zaradi zaposlitve v RS se določi*

zakonodaja RS, na podlagi zaposlitve je zavarovan s podlago 001 za 20 ur in so dohodki in prispevki plačani po obračunu (REK-1). Na podlagi samozaposlitve v Italiji je zavarovan s podlago 119 do polnega delovnega časa (za 20 ur), prispevke pa plačuje na podlagi določitve zavarovalne osnove na podlagi dohodkov iz dejavnosti, ki jih doseže v Italiji.

Primer 25: Oseba H prebiva v RS in ima sklenjeno delovno razmerje pri delodajalcu v Lendavi, kjer tudi opravlja delo 20 ur na teden, hkrati je družbenik in poslovodna oseba gospodarske družbe v Lentiju na Madžarskem.

Zaradi zaposlitve v RS se določi zakonodaja RS, na podlagi zaposlitve je zavarovan s podlago 001 za 20 ur in so dohodki in prispevki plačani po obračunu (REK-1). Na podlagi statusa družbenika in poslovodne osebe na Madžarskem je zavarovan s podlago 120 do polnega delovnega časa (za 20 ur), prispevke pa plačuje od zavarovalne osnove, določene na podlagi dohodkov, ki jih doseže kot poslovodna oseba v družbi na Madžarskem.

5.1.3. Zavezanci za prijavo v zavarovanje in dokazila

Te osebe so same zavezanci za vložitev prijave v obvezna socialna zavarovanja iz naslova registriranega opravljanja dejavnosti v eni ali več drugih državah članicah. Samozaposlitev v drugi državi članici ta oseba dokaže z listino o registraciji samostojne dejavnosti pri pristojnem organu te države. Prenehanje samozaposlitve v tej državi ob vložitvi odjave iz zavarovanja ta oseba dokaže z aktom pristojnega organa o izbrisu iz ustreznega registra te države.

5.1.4. Zavarovanje za posebne primere, če je s polnim delovnim časom že vzpostavljeno zavarovanje na podlagi delovnega razmerja in/ali zaposlitve v drugi državi članici ter je v drugi državi članici registrirana samozaposlitev

Če ima oseba v drugi državi članici registrirano samozaposlitveno dejavnost, v RS pa je že zavarovana na podlagi delovnega razmerja in/ali zaposlitve v drugi državi članici s skupno polnim delovnim časom, ni pogojev za vključitev v obvezno zavarovanje po pravnih podlagah, kot so navedene v točki 2.1.2. V teh primerih se iz samozaposlitve obvezno zavaruje za invalidnost, telesno okvaro ali smrt, ki je posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni pri opravljanju navedene dejavnosti v skladu z zakonodajo RS. Oseba je na podlagi samozaposlitvene dejavnosti v drugi državi članici zavarovana v RS:

- po 1. alineji 1. odstavka 20. člena ZPIZ-2 in
- po 10. točki 17. člena ZZVZZ.

Po ZZVZZ se oseba prijavi z obrazcem M12, podlaga 050, razlog zavarovanja šifra 10, vpiše se šifro države, v kateri je registrirana dejavnost, obračunavajo se pavšalni prispevki. Dodeli se mu EVRŠZ, pri kateri se vpiše davčna številka osebe.

Primer 26: Oseba I je zaposlena v RS s krajšim delovnim časom (podlaga 001 za 20 ur) ter v RS opravlja delo za italijanskega delodajalca (podlaga 114 za 20 ur) in hkrati ima registrirano samozaposlitev v Avstriji. Po ZPIZ-2 se plačuje pavšalni prispevek po 1. alineji 1. odstavka 20. člena ZPIZ-2. Po 10. točki 17. člena ZZVZZ se plačuje pavšalni prispevek in vloži obrazec M12, v katerem se vpiše šifro države, v kateri je dejavnost registrirana, in se dodeli EVRŠZ.

Če ima oseba, ki je v RS v delovnem razmerju, hkrati registriran SP v RS in še samozaposlitev v drugi državi članici EU, se zavaruje z obrazcem M12 samo na podlagi registrirane dejavnosti v RS, iz naslova opravljanja dejavnosti, registrirane v drugi državi članici EU, pa se obrazec M12 ne vloži.

Primer 27: Oseba J je zaposlena v RS s polnim delovnim časom (podlaga 001) in hkrati ima registriran SP v RS ter samozaposlitev v Avstriji. Po ZPIZ-2 plačuje iz obeh dejavnosti samo en pavšalni prispevek po 1. alineji 1. odstavka 20. člena ZPIZ-2. Po ZZVZZ plačuje en pavšalni prispevek in vloži en obrazec M12, za dejavnost SP v RS se dodeli RŠZ, iz naslova dejavnosti v Avstriji se obrazec M12 ne vloži in se ne dodeljuje EVRŠZ.

Zavarovanje po 1. alineji 1. odstavka 20. člena ZPIZ-2 na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja pokriva zavarovalne primere poškodbe pri delu in poklicne bolezni, nastale pri opravljanju samozaposlitvene dejavnosti, istočasno registrirane v eni ali več državah članicah EU.

Zavarovanje po 10. točki 17. člena ZZVZZ na področju zdravstvenega zavarovanja pokriva le zavarovalne primere, ki nastanejo pri opravljanju dejavnosti, na podlagi katere je obrazec M12 vložen.

6. Določitev zakonodaje, ki se uporablja v primerih zaposlitve javnega uslužbenca v eni državi članici EU in zaposlitve ali samozaposlitve v drugi državi članici EU

Kot določa člen 13(4) osnovne uredbe za osebo, ki je kot javni uslužbenec zaposlena v eni od držav članic in opravlja dejavnost zaposlene osebe in/ali samozaposlene osebe v drugi ali v več drugih državah članicah, velja zakonodaja države članice, v upravi katere je zaposlena.

Glede na navedeno je potrebno uporabiti zakonodajo RS, kadar je oseba kot javni uslužbenec zaposlena v upravi RS, poleg tega pa opravlja dejavnost zaposlene in/ali samozaposlene osebe v drugi ali več drugih državah članicah.

Na podlagi mnenja Ministrstva za javno upravo, št. 007-576/2005/2 z dne 09.01.2006 se pojem javnega uslužbenca presoja glede na določbe Zakona o javni upravi, po katerem je javni uslužbenec posameznik, ki sklene delovno razmerje v javnem sektorju. Javni sektor po tem zakonu pa sestavljajo državni organi, uprave samoupravnih lokalnih skupnosti, javne agencije, javni zavodi, javni skladi, javni gospodarski zavodi ter druge osebe javnega prava, če so neposredni uporabniki državnega proračuna ali proračuna lokalne skupnosti.

Za pomoč pri ugotavljanju, katera ustanova je neposredni proračunski uporabnik, je spletni strani Uprave za javna plačila (UJP) [seznam ustanov \(državnih organov in organov lokalnih skupnosti\)](#), ki so proračunski uporabniki.

Osebe, zaposlene pri zavodih, ki niso neposredni proračunski uporabniki, torej ne sodijo med javne uslužbenke.

Med javne uslužbence ne sodijo funkcionarji v državnih organih in organih lokalnih skupnosti.

Za zavarovanje na podlagi sočasne zaposlitve ali samozaposlitve v drugi državi članici veljajo vsa pravila, kot so navedena v točkah od 2 do 4.

7. Določitev delovnega/zavarovalnega časa pri prijavi v obvezna socialna zavarovanja in zavezanci za vložitev prijave

Praviloma se v prijavo zavarovanja vpiše delovni čas zavarovanca, kot izhaja iz pogodbe o zaposlitvi. Pri vlaganju prijav in določanju zavarovalne osnove se upošteva polni delovni čas, kot je določen z ZDR-1. Oseba lahko z eno ali več zaposlitvami skupaj doseže polni delovni čas.

Kadar je pogodba o zaposlitvi sklenjena s tujim delodajalcem in v pogodbi ni naveden polni delovni čas, se šteje, da je polni delovni čas pri tem delodajalcu 40 ur.

7.1. Oseba, ki je v Sloveniji zaposlena s krajšim delovnim časom od polnega in v drugi državi članici tudi s številom ur dela, ki je glede na določbe pogodbe o zaposlitvi manjše od 40 ur tedensko

V prijavi iz naslova delovnega razmerja, nastalega v RS, se navede delovni čas zavarovanca, ki izhaja iz pogodbe o zaposlitvi v RS. V sočasni prijavi iz naslova zaposlitve v drugi državi članici se navede število ur delovnega časa, ki izhaja iz pogodbe o zaposlitvi, vendar največ toliko, kolikor je potrebno do skupno polnega delovnega časa (40 ur tedensko).

Če je prva pogodba o zaposlitvi sklenjena v RS s krajšim delovnim časom, druga pogodba o zaposlitvi s tujim delodajalcem, ki je tudi sklenjena s krajšim delovnim časom, pa skupaj s prvo pogodbo presega polni delovni čas, **se v prijavo na podlagi tuje pogodbe vpiše število ur do skupno polnega delovnega časa, ne glede na delovni čas, ki je vpisan v pogodbi o zaposlitvi s tujim delodajalcem.**

***primer 28:** oseba ima z delodajalcem s sedežem v RS sklenjeno pogodbo o zaposlitvi za 24 ur od skupno PDC 40 ur (predstavlja 60% PDC), pogodba z delodajalcem v Avstriji pa je sklenjena za 20 ur (predstavlja 50% PDC); ker bi bil z drugo pogodbo presežen polni delovni čas, se prijava na podlagi pogodbe z avstrijskim delodajalcem vloži za 16 ur (predstavlja 40% PDC).*

***primer 29:** oseba ima z delodajalcem s sedežem v RS sklenjeno pogodbo o zaposlitvi za 16 ur od skupno PDC 36 ur (predstavlja 45% PDC), pogodba z delodajalcem v Avstriji pa je sklenjena za 25 ur (predstavlja 62,5% PDC); ker bi bil z drugo pogodbo presežen polni delovni čas, se prijava na podlagi pogodbe z avstrijskim delodajalcem vloži za 22 ur (predstavlja 55% PDC).*

7.2. Oseba, ki je v Sloveniji zaposlena s polnim delovnim časom in v drugi državi članici EU tudi dela po pogodbi o zaposlitvi

V prijavi iz naslova delovnega razmerja, nastalega v RS, se navede polni delovni čas zavarovanca, ki izhaja iz pogodbe o zaposlitvi v RS. Če je za te osebe z eno ali več pogodbami o zaposlitvi že dosežen polni delovni čas, se lahko predpostavlja, da zaposlitev pri enem ali več delodajalcih v drugih državah članicah nad polnim delovnim časom traja skupno največ 8 ur tedensko in se za potrebe izvajanja tega zavarovanja lahko šteje kot dopolnilno delo po predpisih o delovnih razmerjih v RS. V sočasni prijavi iz naslova zaposlitve v drugi državi članici se navede število ur delovnega časa, kolikor izhaja iz pogodbe o zaposlitvi, vendar največ 8 ur, v skladu s smiselno uporabo določbe 147. člena ZDR-1 in na podlagi Direktive EU o določenih vidikih organizacije delovnega časa, ki omejuje skupno trajanje zaposlitev na največ 48 ur tedensko.

***primer 30:** oseba ima z delodajalcem s sedežem v RS sklenjeno prvo pogodbo o zaposlitvi za polni delovni čas 40 ur, druga pogodba z delodajalcem v Avstriji pa je sklenjena za 8 ur in doseže omejitev, ki velja za dopolnilno delo po ZDR-1. Kasneje oseba sklene še tretjo pogodbo z delodajalcem na Madžarskem, za 4 ure.*

Tretja pogodba o zaposlitvi se ne glede na njeno vsebino in ne glede na dejansko pravno razmerje (zaposlitev) šteje za civilno pogodbo, ker je omejitev 48 ur delovnega časa po Direktivi o določenih vidikih organizacije delovnega časa že dosežena.

Na podlagi pogodbe, ki se obravnava kot civilna, nastane obveznost plačila prispevkov po 20. členu ZPIZ-2 in 55.a členu ZZVZZ, ne nastane pa obveznost vložitev prijave M12 in ne nastane zavarovanje po 17. členu ZZVZZ.

V mnenju MDDSZ z dne 25.8.2016 je z delovno pravnega vidika poudarjeno in opozorjeno, da je skladno s 13. členom ZDR-1 prepovedano opravljanje dela na podlagi pogodb civilnega prava, če obstajajo elementi delovnega razmerja v skladu s 4. v povezavi z 22. oziroma 54. členom ZDR-1. Mnenje se nanaša na primere, ko delavec, ki na podlagi ene ali več pogodb o zaposlitvi že dosega omejitev 48 ur, sklene še pogodbo civilnega prava. Vendar ta prepoved velja le za pogodbe, ki so sklenjene v RS s slovenskimi delodajalci oziroma naročniki dela, če so sklenjene v nasprotju s 13. členom ZDR-1. Pogodbe o delu ali o zaposlitvi, sklenjene s tujim delodajalcem ali naročnikom, niso sklenjene po slovenskem delovnem pravu, zato na področju socialnih zavarovanj ni mogoče uveljavljati omejitev po slovenski delovno pravni zakonodaji.

8. Zavezanci za vložitev prijave in dokazila

V 21. členu izvedbene uredbe so sicer določene obveznosti delodajalca, ki ima svoj statutarni sedež ali poslovno enoto zunaj pristojne države članice (delodajalec izpolnjuje vse obveznosti iz zakonodaje, ki se uporablja za njegove zaposlene delavce, zlasti obveznost plačevanja prispevkov, ki jih ta zakonodaja določa, kot če bi imel svoj statutarni sedež ali poslovno enoto v pristojni državi članici), vendar je v slovenski zakonodaji kot zavezanec za prispevke določen zavarovanec, ker v teh primerih delodajalec ni plačnik davka in ne more biti zavezanec za vložitev prijave v zavarovanje in za plačilo prispevka.

V skladu s členom 21(2) izvedbene uredbe se delodajalec, ki nima poslovne enote v državi članici, katere zakonodaja se uporablja, in zaposleni delavec lahko dogovorita, da delavec v imenu delodajalca izpolnjuje njegove obveznosti v zvezi s plačevanjem prispevkov, kar pa ne vpliva na osnovne obveznosti delodajalca. Delodajalec o takem dogovoru obvesti pristojnega nosilca te države članice.

V veljavni slovenski zakonodaji s področja socialnega zavarovanja so zavarovanci sami določeni tudi kot zavezanci za vse obvezne prispevke, kar pomeni da je kot splošno pravilo določen način plačevanja prispevkov, ki po izvedbeni uredbi sicer velja za izjemo.

8.1. Dokazila o zaposlitvi v drugi državi članici EU

Zaposlitev pri delodajalcu v drugi državi članici ta oseba dokaže s pogodbo o zaposlitvi. Prenehanje zaposlitve pri tem delodajalcu ob vložitvi odjave iz zavarovanja ta oseba dokaže z aktom delodajalca o prenehanju pogodbe o zaposlitvi.

Samozaposlitev in status družbenika-poslovodne osebe se izkaže z izpisom iz tujega poslovnega oz. sodnega registra.

9. Plačevanje prispevkov

9.1. Zavezanci in način plačevanja prispevkov

Zavezanec za prispevek je v skladu s 152. in 153. členom ZPIZ-2 in mnenjem MDDSZ sam zavarovanec. Kadar zavarovanec, ki bi moral biti zavarovan po 18. členu ZPIZ-2, delo opravi za izplačevalca, ki nima sedeža v RS, mora v skladu s prvim odstavkom 114. člena ZMEPIZ-1 sam plačati prispevek delodajalca. V 114. členu ZMEPIZ-1 je urejen tudi način ugotavljanja, obračunavanja in plačevanja prispevkov v teh primerih.

Prispevki za zavarovance s podlagami 113, 114 in 115 se plačujejo tako, da zavarovanec (oziroma v praksi najpogosteje njegov pooblaščenec, npr. računovodski servis) pri FURS-u vloži obračun prispevkov, zaradi odmere akontacije dohodnine pa ločeno tudi napove dohodek (na predpisanem obrazcu napovedi). FURS mu na podlagi vložene napovedi za odmero akontacije dohodnine z odločbo odmeri akontacijo dohodnine. Zavarovanec praviloma sam plačuje prispevke na predpisane vplačilne podračune s sklicem, ki vsebuje njegovo davčno številko. Če vse podatke posreduje tujemu delodajalcu, lahko delodajalec sicer izvede plačilo, vendar se glede na sklic prejeto plačilo knjiži na enak način, kot da ga je plačal sam zavarovanec.

Za zavarovance s šiframi podlag 113, 114 in 115 ne veljajo oprostive plačila dela prispevkov po 156. členu ZPIZ-2 in povečana ali oprostitev plačila prispevkov delodajalca za brezposelnost po 39. členu ZUTD-A, ker so zavezanci sami zavarovanci in ker ukrepi veljajo za delodajalce s sedežem v RS.

9.2. Plačevanje prispevkov za socialno varnost in davkov ter sporočanje podatkov na obrazcih M-4 za zaposlene

Osebe, zaposlene pri delodajalcu v drugi državi članici EU, so same zavezanci za plačilo prispevkov zavarovanca in prispevkov delodajalca za socialno varnost od prejemkov, ki jih prejemajo iz naslova zaposlitve pri enem ali več delodajalcih v drugih državah članicah.

Te osebe plačujejo vse prispevke za socialno varnost (prispevke zavarovanca in delodajalca za vsa obvezna socialna zavarovanja). Obračun prispevkov od plač in drugih prejemkov, prejetih v preteklem mesecu, predložijo pristojnemu davčnemu organu najpozneje do 15. dne v mesecu za pretekli mesec, skladno z veljavno zakonodajo na obrazcu Obračun prispevkov za zaposlene pri tujih delodajalcih (na spletni strani [Prispevki za socialno varnost](#)) in plačajo prispevke za socialno varnost najpozneje do 15. v mesecu za pretekli mesec (po 1. 1. 2017 pa najpozneje do 20. v mesecu za pretekli mesec).

Za te osebe je osnova za plačilo prispevka plača, ki jo prejmejo od delodajalca iz druge države članice. Vsi drugi prejemki iz te zaposlitve se obravnavajo v skladu s predpisi v RS, ki urejajo plačevanje prispevkov za socialno varnost in davkov.

Podatke o plačah, nadomestilih plače in plačanem prispevku za te osebe za preteklo koledarsko leto v skladu s predpisi o matični evidenci o zavarovancih in uživalcih pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja posreduje FURS.

9.3. Plačevanje prispevkov za socialno varnost na podlagi samozaposlitve

Prispevke obračunavajo in plačujejo sami zavarovanci, ki so tudi po veljavni zakonodaji RS samostojni zavezanci za plačilo prispevkov.

Zavarovalna osnova se določi na enak način, kot se določa za osebe z registrirano pridobitno ali poklicno dejavnostjo v RS – na podlagi 145. člena ZPIZ-2. Zavarovalna osnova je dobiček od dohodka iz dejavnosti, registrirane v RS, in iz samozaposlitvene dejavnosti v drugi državi članici, na podlagi podatkov iz davčnega obračuna od dohodka iz dejavnosti, ki ga zavarovanec – rezident RS predloži davčnemu organu. Če je samozaposlitvena dejavnost registrirana v več državah članicah, se za določitev zavarovalne osnove upošteva vsota dohodkov iz samozaposlitvene dejavnosti v vseh državah članicah, ki je bila podlaga za obdavčitev.

Določitev zavarovalne osnove za osebe, ki niso rezidenti RS in so v RS zavarovane na podlagi opravljanja dejavnosti, ter dosežajo tudi dohodek iz dejavnosti v drugi državi članici EU: Ob dejstvu neposredne uporabe uredb (ES) in upoštevanju petega odstavka 13. člena osnovne uredbe tudi za te osebe veljajo določbe 145. člena ZPIZ-2, ki med drugim določajo osnovo za plačilo prispevkov za samozaposlene osebe (zavarovalna osnova je dobiček zavarovanca, ugotovljen v skladu z zakonom, ki ureja dohodnino, v katerem niso upoštevani obračunani prispevki za obvezno socialno zavarovanje ter znižanje in povečanje davčne osnove). Nerezident RS ni davčni zavezanec za dohodnino v Sloveniji od dohodkov, doseženih z opravljanjem dejavnosti v tujini. Nerezidentu RS na podlagi petega odstavka 13. člena osnovne uredbe za dohodek, dosežen v drugi državi, ni mogoče nalagati obveznosti, ki izhajajo iz zakona, ki ureja dohodnino, in zakona, ki ureja davčni postopek, v zvezi z

izpolnjevanjem davčne obveznosti (izdelava in predlaganje FURS davčnega obračuna akontacije dohodnino oziroma dohodnine od dohodka iz dejavnosti, izdelava poslovnih poročil kot sestavnih delov davčnega obračuna po ZGD-1 oziroma SRS). Davčni obračun je v skladu z davčnimi predpisi v RS dolžan predložiti za del dejavnosti, ki jo opravlja v RS na podlagi obveznosti obdavčitve po viru dohodka. Peti odstavek 13. člena osnovne uredbe se lahko uporabi samo neposredno v zvezi z zakonodajo, ki ureja socialna zavarovanja in obveznosti iz socialnih zavarovanj v Sloveniji.

Na tej podlagi morajo te osebe, glede na to, da se status samozaposlene osebe, ki nastane v drugi državi članici EU, obravnava kot da bi nastal v RS, izpolnjevati vse obveznosti v zvezi s socialnim zavarovanjem po slovenski zakonodaji, ki ureja socialna zavarovanja (ureditev zavarovanja, obračunavanje in plačevanje prispevkov). Prispevke obračunavajo in plačujejo sami, v oziroma na podlagi obračuna prispevkov za socialno varnost, in sicer od zavarovalne osnove, določene v skladu s 145. členom ZPIZ-2. Glede na to, da za obravnavane zavarovance ni podlage iz šestega odstavka 145. člena ZPIZ-2 za uvrstitev v zavarovalno osnovo (obračun akontacije dohodnine oziroma dohodnine od dohodka iz dejavnosti, obračuna davčnega odtegljaja, odločbe o odmeri dohodnine), se za te zavarovance za določitev zavarovalne osnove uporabi določbo sedmega odstavka 145. člena ZPIZ-2, po kateri se zavarovalna osnova določi v višini minimalne osnove, določene s četrtem odstavkom 145. člena ZPIZ-2. Zavarovanec pa se lahko sam odloči za obračun in plačilo prispevkov od višje zavarovalne osnove v skladu s šestnajstim odstavkom 145. člena ZPIZ-2.

9.4. Plačevanje prispevkov na podlagi samozaposlitve za obvezno zavarovanje do polnega delovnega časa

Prispevke obračunavajo in plačujejo sami zavarovanci. Glede na vzpostavljeno zavarovanje za sorazmerni del polnega delovnega časa se ustrezno preračuna tudi višina mesečne zavarovalne osnove (v skladu z veljavno zakonodajo RS).

Zavarovalna osnova se določi na enak način, kot se določa za osebe z registrirano pridobitno ali poklicno dejavnostjo v RS na podlagi 145. člena ZPIZ-2. Osnova za določitev zavarovalne osnove je dohodek iz samozaposlitvene dejavnosti v drugi državi članici, na podlagi davčnega obračuna od dohodka iz dejavnosti, ki ga zavarovanec – rezident RS predloži davčnemu organu. Če je samozaposlitvena dejavnost registrirana v več državah članicah, se za določitev zavarovalne osnove upošteva vsota dohodkov iz samozaposlitvene dejavnosti v vseh državah članicah, ki je bila podlaga za obdavčitev.

9.5. Plačevanje prispevkov za posebne primere zavarovanja in za poškodbo pri delu iz naslova opravljanja dejavnosti kot postranski poklic

Oseba je samostojni zavezanec za prispevek. Prispevek po ZPIZ-2 se plačuje v pavšalnem znesku, ki je določen s Sklepom o določitvi prispevkov za posebne primere zavarovanja za zavarovance iz 20. člena ZPIZ-2. Tudi če ima oseba registrirano samozaposlitveno dejavnost v več državah članicah, se prispevek plača tako, kot če bi bila registrirana le ena samozaposlitvena dejavnost, pokriva pa zavarovalne primere, ki nastanejo pri kateri koli od sočasno registriranih dejavnosti.

Pravila za prijavo v zavarovanje – M12 in plačevanje prispevka po 17. členu ZZVZZ:

Če je oseba zaposlena s polnim delovnim časom in ima poleg tega sklenjeno še drugo pravno razmerje z delodajalcem iz tujine in ima še registriranih več dejavnosti kot postranski poklic, zavarovanec sam plača prispevek po 55.a členu ZZVZZ iz naslova drugega pravnega razmerja (prispevek po 17. členu se ne plačuje, ker tuji delodajalec ni zavezanec za plačilo tega prispevka) in še pavšalni prispevek mesečno za vse dejavnosti, ki jih opravlja kot postranski poklic (10. točka 17. člena ZZVZZ). Če je več registriranih samozaposlitvenih dejavnosti v več državah članicah EU, se plačuje le en pavšalni prispevek in se vloži le ena prijava na obrazcu M12.

10. Postopek izdaje obrazca A1 in komunikacija s tujimi nosilci zavarovanja

10.1. Vodenje postopka

Postopke za določitev zakonodaje v RS vodi ZZZS, ki je za RS **imenovani nosilec zavarovanja**, ki je bil imenovan v pristopni pogodbi Republike Slovenije k EU. **Pristojni organ** v skladu s to pogodbo je Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti – MDDSZ oziroma Ministrstvo za zdravje (MZ). – **MDDSZ in MZ obvestita imenovanega nosilca zavarovanja o pravilu, po katerem se med ministrstvi dodeljujejo/prevzemajo zadeve, če jih v imenu RS vodi pristojni organ.**

Praviloma o določitvi zakonodaje odloča območna enota ZZZS, na območju katere ima oseba prijavljeno stalno ali začasno prebivališče oziroma na območju katere ima sedež delodajalec oziroma je registrirana dejavnost, če oseba ne prebiva v RS. Območne enote ZZZS se v primerih, ko so okoliščine za določitev zakonodaje ugotovljene na več območnih enotah, o pristojnosti za reševanje zadeve lahko dogovorijo tudi drugače.

Vodenje postopka določitve zakonodaje v primeru, ko je treba izvesti postopek dialoga med nosilci za reševanje sporov (točka 10.5.), prevzame Direkcija ZZZS. Območna enota ZZZS za potrebe tega postopka pripravi podroben opis poteka postopka do trenutka prevzema in vsa potrebna dokazila.

Če je ugotovljeno, da obrazci M-1 oziroma M-2 niso vloženi, postopek določitve zakonodaje pa je bil že dokončan, ZZZS odstopi vso dokumentacijo (kopije) na ZPIZ z obvestilom o nezaključenih ali ne-vzpostavljenih zavarovanjih in ZPIZ odloči o lastnosti zavarovanca. ZPIZ-u se zahteva za ugotovitev lastnosti zavarovanca odstopi po poteku roka za ugovor tujega nosilca. Glede na rok za ugovor po izvedbeni uredbi se šteje, da je A1 dokončen, če ZZZS ni prejel ugovora v roku 90 dni od odpreme obrazca A1 tujemu nosilcu.

Če ZPIZ uvede postopek ugotavljanja lastnosti zavarovanca, v primerih, v katerih je potrebna določitev zakonodaje in ta postopek še ni bil izveden, predstavlja določitev zakonodaje predhodno vprašanje pri ugotavljanju obveznosti zavarovanja v RS, zato se ZPIZ zaradi ugotovitve dejanskega stanja za izvedbo komunikacije s tujim nosilcem zavarovanja obrne na ZZZS, ki sodeluje s tujimi nosilci. Po izvedenih ugotovitvenih postopkih ZZZS obvesti ZPIZ o dejanskem stanju in izdanih obrazcih A1, ZPIZ pa

odloči o lastnosti zavarovanca in na to odločitev je vezan ZZZS. Če je postopek odločanja o lastnosti zavarovanca že uvedel ZZZS, ta tudi izda odločbo, na katero pa je vezan ZPIZ v morebitnih svojih postopkih ugotavljanja lastnosti zavarovanca. Postopek, medsebojno komunikacijo in usklajevanje odločitev dogovorita ZPIZ in ZZZS. Dogovorita se tudi o posredovanju obrazcev A1, ki jih je ZZZS pridobil od tujih nosilcev zavarovanja.

10.2. Začetek postopka

Postopek za določitev zakonodaje, ki se uporablja, se začne pri nosilcu zavarovanja v državi članici, kjer ima oseba, ki svoje delo oz. dejavnosti opravlja v dveh ali več državah članicah, stalno prebivališče.

Oseba, ki svoje dejavnosti opravlja v dveh ali več državah članicah, o tem obvesti nosilca, ki ga je imenoval pristojni organ v državi članici stalnega prebivališča (člen 16(1) izvedbene uredbe).

Oseba, ki ima stalno prebivališče v RS, **pri ZZZS poda obvestilo o svojem položaju (ki se obravnava kot vloga za ureditev zavarovanja in/ali vloga za izdajo obrazca A1) tako, da predloži izpolnjen vprašalnik** o kraju, načinu in obsegu opravljanja zaposlitvene ali samozaposlitvene dejavnosti v drugi državi članici EU in priloži dokazila, zlasti: pogodbo o zaposlitvi, pogodbo o delu ali opravljanju storitve, akt o imenovanju na funkcijo, izpis iz registra o registrirani samostojni dejavnosti ali o statusu družbenika-poslovodne osebe, idr., ter po potrebi druga dokazila, ki se nanašajo na kraj dela, na obseg dejavnosti oz. storitev in na obseg prihodkov).

Če oseba v CRP nima registriranega stalnega prebivališča v RS ali pa ima registrirano stalno prebivališče, vendar dejansko prebiva v drugi državi članici EU, poleg vloge predloži tudi izpolnjen vprašalnik o dejstvih, ki so pomembna za določitev stalnega prebivališča – centra življenjskih interesov. V pomoč pri ugotavljanju centra življenjskih interesov se lahko ZZZS in ZPIZ v konkretnem postopku obrneta na FURS in pridobita podatek o tem, ali je za davčne namene določeno rezidentstvo RS.

Postopek se začne tudi, če ZZZS kako drugače (z izmenjavo podatkov ali na podlagi obvestila drugega organa v RS ali drugega organa oz. nosilca zavarovanja v drugi državi članici) zve za okoliščine, na podlagi katerih je treba uvesti postopek določanja zakonodaje (zadnji odstavek 16. člena izvedbene uredbe). Praviloma se povratno obvesti vložnika o izdanem A1, če na podlagi tega ni vložen M-1 s podlagami za sočasne zaposlitve.

10.3. Obveščanje med nosilci držav članic, ki so povezane z osebo

Če ZZZS pomotoma prejme vlogo/obvestilo osebe, ki v RS nima stalnega prebivališča, mora tako vlogo/obvestilo nemudoma poslati imenovanemu nosilcu v državi članici, v kateri ima oseba stalno prebivališče. Pri tem je treba upoštevati pojem stalnega prebivališča v smislu centra življenjskih interesov, kar pomeni, da se za stalno prebivališče šteje tudi prijavljeno začasno prebivališče v RS, če je ugotovljeno, da ima v RS center življenjskih interesov.

Če ni mogoče ugotoviti, v kateri državi ima oseba prebivališče, se vloga vrne vložniku.

Če imajo nosilci v dveh ali več državah članicah **različno stališče glede stalnega prebivališča** osebe, je treba vprašanje rešiti najprej med nosilci po ustreznem postopku za določitev države članice stalnega prebivališča (11. člen izvedbene uredbe).

Imenovani nosilec v državi članici stalnega prebivališča (ZZZS) mora brez odlašanja določiti zakonodajo, ki se uporablja za osebo, ob upoštevanju pravil iz člena 13 osnovne uredbe in člena 14 izvedbene uredbe. ZZZS v RS lahko določi tudi, da se uporablja zakonodaja druge države članice. Tako odločitev ZZZS sprejme na podlagi okoliščin in dejstev, ki so razvidne iz prejete vloge in dokazil, če so v predloženih dokumentih navedena vsa dejstva in okoliščine, ki jih je treba presoјati za določitev zakonodaje. Če ZZZS ugotovi, da so potrebna dodatna dokazila, jih zahteva od vložnika (zavarovanca). Če se ugotovi, da bodisi listine ne izkazujejo dejanskega stanja ali da je treba ugotoviti dejstva (npr. podatke o zavarovanju v tujini), ZZZS dodatna dokazila zahteva od tujega nosilca v državi, v kateri je nastalo sporno pravno razmerje.

Imenovani nosilec v državi stalnega prebivališča mora najprej izdati obrazec A1 in o svoji odločitvi obvestiti imenovane nosilce v vseh državah članicah, v katerih se opravlja dejavnost in kjer je statutarni sedež ali poslovna enota delodajalca, in osebo, na katero se obrazec A1 nanaša.

Če je komunikacija med nosilci držav članic potekala že pred izdajo obrazca A1 in se zadevne države članice (države, ki jih oseba zadeva) že dogovorijo o zakonodaji, ki se uporablja, na podlagi člena 16(4) izvedbene uredbe, ali če je na podlagi izkazanih dejstev mogoče nesporno določiti uporabo zakonodaje, se dokončna odločitev o uporabi zakonodaje sprejme takoj. V takem primeru se določbe o začasni odločitvi ne uporabljajo in imenovani nosilec izda obrazec A1, ki je dokončen.

Če se zadevne države članice niso na podlagi člena 16(4) izvedbene uredbe že pred odločitvijo dogovorile o zakonodaji, ki se uporablja, in glede na izkazana dejstva določitev zakonodaje ni enoznačna, je določitev zakonodaje najprej začasna.

Odločitev imenovanega nosilca države članice stalnega prebivališča o zakonodaji, ki se uporablja, postane dokončna, če ji v dveh mesecih po taki obvestitvi ne oporeka noben imenovani nosilec.

Sodelovanje med nosilci

V skladu z 20. členom izvedbene uredbe nosilci držav, ki jih oseba zadeva, pristojnemu nosilcu države članice, katere zakonodaja se na podlagi naslova II osnovne uredbe uporablja za osebo, sporočijo potrebne informacije za določitev datuma, ko naj se ta zakonodaja začne uporabljati, in prispevkov, ki so jih ta oseba in njen(-i) delodajalec(-lci) dolžni plačati po tej zakonodaji.

Pristojni nosilec države članice, katere zakonodaja se na podlagi naslova II osnovne uredbe uporablja za določeno osebo, sporoči informacije o datumu, s katerim se ta zakonodaja začne uporabljati, nosilcu, ki ga je imenoval pristojni organ države članice, katere zakonodaja je nazadnje veljala za to osebo.

10.4. Postopek v primeru, ko se nosilci zadevnih držav članic ne strinjajo in se ne dogovorijo

Če je izdan obrazec A1 z začasno določitvijo zakonodaje in vsaj eden izmed zadevnih nosilcev do konca tega dvomesečnega roka obvesti nosilca, ki ga je imenoval pristojni organ države članice stalnega prebivališča, da zaenkrat ne more sprejeti določitve zakonodaje ali da ima o tem drugačno stališče, izdani obrazec A1 ne postane dokončen.

Kadar obstaja negotovost glede določitve zakonodaje, ki naj se uporablja, in morajo zato nosilci ali organi dveh ali več držav članic vzpostaviti stike, se na zahtevo enega ali več nosilcev, ki so jih imenovali pristojni organi zadevnih držav članic, ali pristojnih organov samih, zakonodaja, ki naj se uporablja za zadevno osebo, določi sporazumno ob upoštevanju člena 13 osnovne uredbe in ustreznih določb člena 14 izvedbene uredbe.

Pristojni nosilec države članice, za zakonodajo katere se določi, da se začasno ali dokončno uporablja, o tej odločitvi brez odlašanja obvesti zadevno osebo.

Če se stališča zadevnih nosilcev ali pristojnih organov razlikujejo, se ti organi skušajo dogovoriti v skladu z zgoraj določenimi pogoji, pri čemer se uporablja člen 6 izvedbene uredbe, ki določa začasno zavarovanje na podlagi začasne določitve zakonodaje.

V skladu s členom 6(1) izvedbene uredbe v primeru različnih stališč nosilcev ali organov dveh ali več držav članic o določitvi zakonodaje, ki se uporablja, **za zadevno osebo začasno velja zakonodaja ene od teh držav članic**, in sicer v prednostnem vrstnem redu, kot sledi:

- (a) zakonodaja države članice, v kateri oseba dejansko opravlja dejavnost zaposlene ali samozaposlene osebe, če se ta dejavnost opravlja samo v eni državi članici;
- (b) zakonodaja države članice stalnega prebivališča, če je zadevna oseba zaposlena ali samozaposlena v dveh ali več državah članicah in opravlja del svoje oziroma svojih dejavnosti v državi članici stalnega prebivališča ali če zadevna oseba ni niti zaposlena niti samozaposlena;
- (c) v vseh drugih primerih – zakonodaja države članice, katere uporaba je bila najprej zahtevana, če oseba opravlja dejavnost oziroma dejavnosti v dveh ali več državah članicah.

V členu 6(2) izvedbene uredbe je poskrbljeno tudi za začasno izplačevanje dajatev v primeru spora o pristojnosti države: »Če se stališča nosilcev ali organov dveh ali več držav članic o določitvi nosilca, pristojnega za zagotavljanje dajatev ali storitev, razlikujejo, je zadevna oseba, ki bi lahko uveljavljala pravico do teh dajatev ali storitev, če ne bi bilo tega spora, začasno upravičena do dajatev ali storitev, določenih v zakonodaji, ki jo uporablja nosilec v kraju njenega stalnega prebivališča, oziroma do dajatev ali storitev, določenih v zakonodaji, ki jo uporablja nosilec, kateremu je bila zahteva najprej predložena, če ne prebiva na ozemlju ene od zadevnih držav članic.«

10.5. Postopek dialoga med nosilci za reševanje sporov in spravni postopek pred Upravno komisijo

V skladu s členom 6(3) izvedbene uredbe se v primeru, ko zadevni nosilci ali organi ne dosežejo dogovora, lahko zadeva prek pristojnih organov (ministrstev) predloži Upravni komisiji, vendar šele en mesec po datumu, ko so bila izražena različna stališča o določitvi zakonodaje, ki se uporablja. Upravna komisija skuša uskladiti stališča v šestih mesecih po datumu, ko ji je bila zadeva predložena.

Postopek dialoga med nosilci in Spravni postopek pred Upravno komisijo je določen v Sklepu Evropske komisije – Upravne komisije za koordinacijo sistemov socialne varnosti. št. A1, o vzpostavitvi dialoga in spravnega postopka v zvezi z veljavnostjo dokumentov, določitvi zakonodaje, ki se uporablja, ter dodeljevanju dajatev v skladu z osnovno uredbo Evropskega parlamenta in Sveta. Dialog in spravni postopek se uporabita, preden se lahko zadeva predloži Upravni komisiji.

Pravila o postopku dialoga in spravnem postopku se uporabljajo:

- (a) v primeru dvoma o veljavnosti dokumenta ali pravilnosti dokazil, v katerih je naveden položaj osebe za namen uporabe osnovne ali izvedbene uredbe, ali
- (b) v primeru različnih stališč držav članic o določitvi zakonodaje, ki se uporablja.

Izrazi:

- **prosilc** je nosilec ali organ, ki izrazi dvome o veljavnosti dokumenta, ki ga je izdal nosilec ali organ druge države članice, ali ki se ne strinja z (začasno) določitvijo zakonodaje, ki se uporablja,
- **zaprošeni nosilec** je nosilec druge države članice (ki je na dokumentu, o katerem se dvomi, utemeljil svojo odločitev, ali je začasno določil zakonodajo, ki se uporablja).

10.5.1. Prva faza postopka dialoga

Prosilc stopi v stik z zaprošenim nosilcem ter ga pozove, naj ustrezno pojasni svojo odločitev in po potrebi zadevni dokument umakne ali ga razglasi za neveljavnega oziroma pregleda ali razveljavi svojo odločitev.

Prosilc utemelji svojo zahtevo, v kateri navede, da se ta odločitev uporablja, in predloži dokazila, na katerih temelji zahteva. V zahtevi je navedeno, kdo bo njegova kontaktna oseba v prvi fazi postopka dialoga.

Zaprošeni nosilec brez odlašanja potrdi prejem zahteve prek elektronske pošte ali po telefaksu najpozneje v desetih delovnih dneh po prejemu zahteve. Poleg tega navede, kdo bo njegova kontaktna oseba v prvi fazi postopka dialoga.

Zaprošeni nosilec čim prej obvesti prosilca o izidu svoje obravnave, **najpozneje pa v treh mesecih po prejemu zahteve.**

Če je prvotna odločitev potrjena ali razveljavljena in/ali je dokument umaknjen ali razglašen za neveljavnega, zaprošeni nosilec obvesti prosilca. O svoji odločitvi in postopkih za izpodbijanje te odločitve v skladu z njegovo nacionalno zakonodajo obvesti tudi zadevno osebo in po potrebi njenega delodajalca.

Kadar je treba razveljaviti obrazec A1, ki je bil izdan v RS, vodenje postopka dialoga med nosilci pa že poteka na Direkciji ZZZS, območna enota ZZZS razveljavi obrazec A1 na zahtevo Direkcije ZZZS.

Če zaprošeni nosilec svoje obravnave ne more končati v treh mesecih zaradi zapletenosti zadeve ali dejstva, da mora biti v preverjanje nekaterih podatkov vključen drug nosilec, lahko **rok podaljša za največ tri mesece**. Zaprošeni nosilec prosilca o podaljšanju roka obvesti čim prej, vendar vsaj en teden pred iztekom prvega roka, pri čemer utemelji razloge za zamudo in sporoči okvirni rok, v katerem bo obravnava končana.

V izjemnih okoliščinah se lahko zadevne države članice dogovorijo o **odstopanju od trimesečnega roka** za odgovor zaprošenega nosilca prosilcu **in trimesečnega podaljšanja tega roka**, če je podaljšanje utemeljeno in sorazmerno glede na posamezne okoliščine ter je podaljšanje časovno omejeno.

10.5.2. Druga faza postopka dialoga

Če se nosilci v prvi fazi postopka dialoga ne morejo dogovoriti ali če zaprošeni nosilec ni uspel končati svoje obravnave v šestih mesecih po prejemu zahteve, nosilci obvestijo svoje pristojne organe. Vodenje postopka prevzame MDDSZ oziroma MZ. Vsak nosilec pripravi evidenco svojih dejavnosti. Direkcija ZZZS pripravi popis zadeve, vključno s postopki, ki so potekali na območni enoti ZZZS, in zadevo odstopi na MDDSZ oziroma MZ.

Pristojni organi zadevnih držav članic se lahko odločijo za začetek druge faze postopka dialoga ali neposredno predložitev zadeve Upravni komisiji.

Če pristojni organi začnejo drugo fazo postopka dialoga, vsak imenuje osrednjo kontaktno osebo v dveh tednih po tem, ko so ga nosilci obvestili. Ni treba, da so kontaktne osebe neposredno pristojne za vsebino zadeve.

Kontaktne osebe si prizadevajo, da se v šestih tednih po njihovem imenovanju doseže dogovor. Vsaka kontaktna oseba pripravi evidenco svojih dejavnosti in obvesti nosilce o izidu druge faze postopka dialoga.

10.5.3. Spravni postopek

Če v postopku dialoga ni mogoče doseči dogovora, lahko pristojni organi zadevo predložijo Upravni komisiji. Vsak pristojni organ **pripravi memorandum** z glavnimi spornimi točkami za Upravno komisijo.

Upravna komisija **poskuša uskladiti stališča v šestih mesecih** od datuma, ko ji je bila zadeva predložena. Zadevo lahko predloži Spravnemu odboru, ki se lahko ustanovi v skladu s poslovníkom Upravne komisije.

10.6. Obveščanje osebe o dokončni določitvi uporabe zakonodaje

Pristojni nosilec države članice, katere zakonodaja se določi, da se uporablja, o tem nemudoma obvesti zadevno osebo. Nosilec lahko uporabi pismo ali izda obrazec A1 (potrdilo

o zakonodaji, ki se uporablja). Če pristojni nosilec izda obrazec A1 za obvestitev osebe o zakonodaji, ki se uporablja, je ta lahko začasen ali dokončen. Če nosilec izda obrazec A1, v katerem navede, da je odločitev začasna, mora takrat, ko odločitev postane dokončna, tej osebi izdati novi obrazec A1.

Nosilec se lahko odloči tudi, da za obvestitev zadevne osebe takoj izda dokončni obrazec A1. Če pa se pristojnost te države članice izpodbija in se končna pristojnost razlikuje od prvotne, kot jo določi imenovani nosilec države članice stalnega prebivališča, je treba **prenosni dokument A1 takoj preklicati in ga nadomestiti z obrazcem A1, ki ga izda država članica, ki je na koncu določena kot pristojna.**

Če je ugotovljeno, da zakonodaja, ki se uporablja, ni zakonodaja države članice, v kateri je bila oseba začasno zavarovana, ali da nosilec, ki je začasno plačeval dajatve, ni pristojni nosilec, **se nosilec, določen za pristojnega, kot tak upošteva za nazaj, in sicer najpozneje od datuma začasnega zavarovanja osebe ali od prve začasne dodelitve zadevnih dajatev, kot da te razlike v stališčih ne bi bilo.**

V določbi drugega odstavka 73. člena izvedbene uredbe je predvideno, da nosilec, ki je začasno prejel prispevke od pravne in/ali fizične osebe, povrne zadevne zneske osebi, ki jih je plačala, šele potem, ko pri pristojnem nosilcu ugotovi zneske, ki so mu dolgovani po členu 6(4) izvedbene uredbe. Na zahtevo pristojnega nosilca, ki se predloži najkasneje tri mesece po tem, ko je bila ugotovljena zakonodaja, ki se uporablja, nosilec, ki je začasno prejel prispevke, te prenese temu nosilcu, da se reši stanje glede prispevkov, ki jih pravne in/ali fizične osebe dolgujejo pristojnemu nosilcu za isto obdobje. Preneseni prispevki se za nazaj upoštevajo kot prispevki, ki so bili plačani pristojnemu nosilcu. Če znesek začasno izplačanih prispevkov presega znesek, ki ga pravna in/ali fizična oseba dolguje pristojnemu nosilcu, nosilec, ki je začasno prejel prispevke, povrne presežni znesek zadevni pravni in/ali fizični osebi.

Na podlagi mnenja MDDSZ se FURS, ki v okviru pristojnosti za pobiranje prispevkov izvaja del nalog v zvezi s celovitim izvajanjem obveznih socialnih zavarovanj, vključuje v izvajanje določb 73. člena izvedbene uredbe.

Izvedba prenosa prispevkov v skladu z drugim odstavkom 73. člena izvedbene uredbe v primerih začasne določitve zakonodaje, ko je med nosilci obstajal spor o določitvi zakonodaje, je urejena v posebnem navodilu.

Prenos prispevkov po tem postopku se **ne izvaja za primere napačno uporabljene zakonodaje**, ko ne gre za začasno določitev in spor o določitvi zakonodaje.

10.7. Primeri napačno uporabljene zakonodaje, ko ne gre za spor o določitvi zakonodaje ali sploh ni bil izveden postopek določanja zakonodaje

Če se ugotovi, da je bil zavarovanec zavarovan v RS, pa bi morala biti določena zakonodaja druge države članice EU, so možni naslednji postopki:

1. uredi se zavarovanje v skladu s pravilno določeno zakonodajo za naprej
2. v primerih, ko tuji nosilec vztraja pri določitvi svoje zakonodaje za nazaj, se lahko sklene poseben dogovor med državama za vsak konkreten primer, da za nazaj veljata obe zakonodaji;

3. če dogovor o veljavnosti obeh zakonodaj ni sklenjen, se na zahtevo zavarovanca na podlagi izdanega A1 tujega nosilca zavarovanja lahko izda odločba, s katero se ugotovi, da v RS nima lastnosti zavarovanca in se prijava za nazaj stornira; v tem primeru lahko zavezanec pri FURS vloži zahtevo za vračilo prispevkov.

Primeri se rešujejo posamično glede na okoliščine, pri čemer je pomembno, ali je oseba iz socialnih zavarovanj v RS prejela pravice.

11. Šifre zavarovalnih podlag v prijavah zavarovanja

11.1.1. Nove šifre zavarovalnih podlag

V novem [Pravilniku o obrazcih prijav podatkov o pokojninskem in invalidskem ter zdravstvenem zavarovanju, zavarovanju za starševsko varstvo in zavarovanju za primer brezposelnosti](#) so določene naslednje nove šifre zavarovalnih podlag:

<i>Podlaga za zavarovanje</i>		<i>Vrste zavarovanj</i>			
<i>šifra</i>	<i>opis</i>	<i>piz</i>	<i>zz</i>	<i>zpb</i>	<i>zstv</i>
113	sočasna zaposlitev v drugi državi članici EU nad polnim delovnim časom	x	x	x	x
114	zaposlitev po pogodbi s tujim delodajalcem iz države članice EU, ko zavarovanec opravlja delo v RS	x	x	x	x
115	sočasna zaposlitev v drugi državi članici EU do polnega delovnega časa	x	x	x	x
119	samozaposlitev v drugi državi članici EU	x	x	x	x
120	družbeniki družb v drugi državi članici EU, ki so poslovodne osebe	x	x		x

Pri navedenih zavarovalnih podlagah se rubrika 28 (»Poslan v državo«) uporablja za vpis države, v kateri je nastalo pravno razmerje, ki je temelj za prijavo s temi podlagami, oziroma države, v kateri se delo po teh podlagah opravlja.

11.1.2. Zavarovalna podlaga 113 – sočasna zaposlitev v drugi državi članici EU nad polnim delovnim časom

Lastnosti statusa:

- sedež delodajalca je v drugi državi članici EU,
- delo se opravlja v EU ali RS,
- zavarovanje nad polnim delovnim časom,
- do polnega delovnega časa je lahko zavarovan na podlagi delovnega razmerja v RS ali tudi v kombinaciji z zaposlitvijo v EU.

Možni delovni/zavarovalni čas:

01 – 08 ur na teden

Pogoji za nadzor nad izvajanjem zavarovanja (kontrolne):

- podlaga ne more biti samostojna,
- takoj, ko ni več zavarovanja do polnega DČ, niso več izpolnjeni pogoji za nadaljevanje tega zavarovanja in se izvedejo ustrezni postopki za ureditev zavarovanja,
- vedno se vpiše šifra države (sedež delodajalca oziroma kraj dela, če ni v RS), dovoljene so šifre držav članic EU EGP in Švice, razen Slovenije.

Če oseba opravlja delo v RS, se v rubriko 28 vpiše šifra države, v kateri je sedež delodajalca. Če oseba opravlja delo v drugi državi članici EU, se vpiše šifra države, v kateri se delo opravlja, ne glede na sedež delodajalca.

Dovoljeno kombiniranje z naslednjimi zavarovalnimi podlagami:

001, 002, 008, 013, 016, 029, 036, 114, 115

Če preneha zavarovanje do polnega delovnega časa, se izvede enak postopek za vložitev odjave za podlago 113 kot bo dogovorjen za zavarovanje s podlago 036 v enakem primeru.

Obračun prispevkov:

Obrazec Obračun prispevkov za zaposlene pri tujih delodajalcih – priloga 5 [Pravilnika o obrazcih za obračun prispevkov za socialno varnost](#)

Osnova za prispevke: dohodki iz zaposlitve: bruto plača, ki jo prejme za delo v okviru sočasne zaposlitve v drugi državi članici EU, (najmanj – glede na št. ur zavarovanja – sorazmerni del minimalne osnove za delovno razmerje, kot je določena v 4. odstavku 144. člena in 1. odstavku 410. člena ZPIZ-2) in drugi prejemki v skladu z zakonom.

11.1.3. Zavarovalna podlaga 114 – zaposlitev po pogodbi s tujim delodajalcem iz države članice EU, ko zavarovanec opravlja delo v RS**Lastnosti statusa:**

- sedež delodajalca je v drugi državi članici EU,
- delo se opravlja v RS,
- zavarovanje v RS do polnega delovnega časa ali za polni delovni čas.

Posebni primeri uporabe zavarovalne podlage 114 (primeri 10, 11 in 12 v točki 2.1.6.) – zavarovalna podlaga se uporablja tudi, če oseba prebiva v RS, kjer ne opravlja nobenega dela, zaposlena pa je pri delodajalcu s sedežem izven EU in za tega delodajalca opravlja delo v dveh ali več državah članicah, od katerih nobena ni država stalnega prebivališča te osebe, ali pa opravlja delo tudi v RS, vendar to delo ne predstavlja znatnega dela dejavnosti.

Možni delovni/zavarovalni čas:

01 – 40 ur na teden

Pogoji za nadzor nad izvajanjem zavarovanja (kontrolne):

- podlaga je lahko samostojna,
- vedno se vpiše šifra države (sedež delodajalca), dovoljene so šifre držav članic EU EGP in Švice, razen Slovenije.

Dovoljeno kombiniranje z naslednjimi zavarovalnimi podlagami:

001, 005, 007 (VPZ kmet), 008, 012, 013, 016, 019, 029, 036, 040, 041, 051, 052, 071(?) 072, 074, 113, 115, 119, 120

Obračun prispevkov:

Obrazec Obračun prispevkov za zaposlene pri tujih delodajalcih – priloga 5 [Pravilnika o obrazcih za obračun prispevkov za socialno varnost](#).

Osnova za prispevke: dohodki iz zaposlitve: Bruto plača, ki jo prejme za delo pri tujem delodajalcu v državi članici EU (najmanj najnižja osnova za delovno razmerje), in drugi prejemki v skladu z zakonom.

11.1.4. Zavarovalna podlaga 115 - sočasna zaposlitev v drugi državi članici EU do polnega delovnega časa

Lastnosti statusa:

- sedež delodajalca je v drugi državi članici EU,
- delo se opravlja v drugi državi članici EU,
- zavarovanje v RS do polnega delovnega časa,
- zavarovanje s to podlago ne more biti samostojno – če preneha delovno razmerje s krajšim delovnim časom v RS, se izvede nov postopek določitve zakonodaje.

Možni delovni/zavarovalni čas:

01 – 39 ur na teden

Pogoji za nadzor nad izvajanjem zavarovanja (kontrolne):

- podlaga ne more biti samostojna,
- ugasne takoj, ko ni več zavarovanja iz delovnega razmerja s KDC v RS,
- vedno se vpiše šifra države (kraj dela), dovoljene so šifre držav članic EU EGP in Švice, razen Slovenije.

V rubriko 28 se vpiše šifra države, kjer je sedež delodajalca, če je enaka kot kraj dela, če pa je različna, se vpiše šifra države, v kateri oseba opravlja delo.

Dovoljeno kombiniranje z naslednjimi zavarovalnimi podlagami:

001, 007(VPZ kmet), 008, 012, 013, 016, 029, 005, 019, 040, 041, 051, 052, 072, 074, 113, 114, 119, 120, 036,

Obračun prispevkov:

Obrazec Obračun prispevkov za zaposlene pri tujih delodajalcih – priloga 5 [Pravilnika o obrazcih za obračun prispevkov za socialno varnost](#).

Osnova za prispevke: dohodki iz zaposlitve: bruto plača, ki jo prejme za delo pri tujem delodajalcu v državi članici EU (najmanj najnižja osnova za delovno razmerje), in drugi prejemki v skladu z zakonom

11.1.5. Zavarovalna podlaga 119 – samozaposlitev v drugi državi članici EU

Lastnosti statusa:

- registracija samostojne dejavnosti v drugi državi članici EU,
- zavarovanje v RS do polnega delovnega časa, če gre za sočasno zaposlitev v kombinaciji z zaposlitvijo s krajšim delovnim časom v RS, oziroma
- zavarovanje s polnim zavarovalnim časom, če je registracija samozaposlitve v EU, delo pa se opravlja na območju RS.

Možni delovni/zavarovalni čas:

01 – 40 ur na teden

Pogoji za nadzor nad izvajanjem zavarovanja (kontrolne):

- podlaga je lahko samostojna,
- takoj, ko ni več zavarovanja iz delovnega razmerja s KDC v RS, se izvede nov postopek določitve zakonodaje, če je bilo zavarovanje do polnega delovnega časa,
- vedno se vpiše šifra države (država registra in kraj dela), dovoljene so šifre držav članic EU EGP in Švice, razen Slovenije.

V rubriko 28 se vpiše šifra države, kjer je dejavnost vpisana v register, če je enaka kot kraj dela, če pa je različna, se vpiše šifra države, v kateri oseba opravlja delo.

Dovoljeno kombiniranje z naslednjimi zavarovalnimi podlagami:

001, 008, 013, 016, 029, 072, 074, 114, 115

Obračun prispevkov:

Obrazec OPSVZ – priloga 1 [Pravilnika o obrazcih za obračun prispevkov za socialno varnost](#).

Osnova za prispevke:

Zavarovalna osnova se določi na podlagi dobička zavarovanca, doseženega z dohodkom iz dejavnosti v tujini, ki je osnova za dohodnino v RS. Davčni nerezidenti obračunajo in plačajo prispevke od najnižje predpisane osnove, lahko pa sami izberejo višjo zavarovalno osnovo.

11.1.6. Zavarovalna podlaga 120 – družbeniki družb v drugi državi članici EU, ki so poslovodne osebe

Lastnosti statusa:

- registracija družbe in vodenja poslov v drugi državi članici EU,
- zavarovanje do polnega delovnega časa, če gre za sočasno zaposlitev v kombinaciji z zaposlitvijo s krajšim delovnim časom v RS, oziroma
- zavarovanje s polnim zavarovalnim časom, če je registracija družbe v EU, delo pa se opravlja na območju RS
- zavarovanje samo za PIZ, ZZ in STV, nimajo ZPB.

Možni delovni/zavarovalni čas:

01 – 40 ur na teden

Pogoji za nadzor nad izvajanjem zavarovanja (kontrolne):

- podlaga je lahko samostojna,
- takoj, ko ni več zavarovanja iz delovnega razmerja s KDC v RS, se izvede nov postopek določitve zakonodaje, če je bilo zavarovanje do polnega delovnega časa,
- vedno se vpiše šifra države (država registra in kraj dela), dovoljene so šifre držav članic EU EGP in Švice, razen Slovenije.

V rubriko 28 se vpiše šifra države, kjer je družba vpisana v register, če je enaka kot kraj dela, če pa je različna, se vpiše šifra države, v kateri oseba opravlja delo.

Dovoljeno kombiniranje z naslednjimi zavarovalnimi podlagami:

001, 008, 013, 016, 029, 072, 074, 114, 115

Obračun prispevkov:

Obrazec OPSVL – priloga 2 [Pravilnika o obrazcih za obračun prispevkov za socialno varnost](#).

Osnova za prispevke:

Zavarovalna osnova se določi na enak način kot za zavarovance iz 16. člena ZPIZ-2 po 3. odstavku 145. člena ZPIZ-2: kot dobiček se štejejo vsi prejemki, prejeti za opravljanje poslovodne funkcije in dela.

12. Prehodne določbe: začetek uporabe pravil, določenih v tem gradivu

Praviloma se zavarovanja vzpostavljajo z datumi, ko nastane pravno razmerje in ko so izpolnjeni pogoji za določitev zakonodaje RS (tekoči primeri).

Za obdobja pred začetkom izvajanja teh zavarovanj se zavarovanja vzpostavljajo po pravilih za odločanje o lastnosti zavarovanca, če so izvedeni ti postopki. Če je npr. sprejem prijave z zavarovalno podlago 119 omogočen od 1. 1. 2017, v postopku ugotavljanja lastnosti zavarovanca pa je ugotovljeno, da ima registrirano samozaposlitev od 1. 06. 2015, se vloži M-1 s podlago 119 na podlagi odločbe o ugotovitvi lastnosti zavarovanca od 1. 1. 2017 dalje, razen če je zavarovanec v vlogi za ugotovitev lastnosti zavarovanca zahteval vložitev prijave od 1. 6. 2015 dalje.

Zavarovanec, ki se želi vključiti v zavarovanje za nazaj in za to izpolnjuje pogoje (statusa in določitve zakonodaje), se lahko vključi, vendar največ za 10 let nazaj zaradi absolutnega zastaranja pravice do odmere prispevkov.

V primeru zavarovanja za nazaj pred 1.1.2017, ki se vzpostavi na zahtevo zavarovanca, se ne obračunavajo zamudne niti druge obresti. Gre namreč za situacijo, ko je do neplačila prispevkov v predpisanih rokih prišlo iz objektivnih razlogov, ki so na strani države. Pogoji za vzpostavitev zavarovanja v teh primerih namreč niso bili zagotovljeni, posledično zavarovancu ni bilo omogočeno izvesti obračuna in plačila prispevkov in torej niso bili zagotovljeni pogoji za pravilno izpolnitev obveznosti za prispevke. Zavarovanec kot zavezanec zato ne sme trpeti nobenih negativnih posledic, predvsem ne povečanja obveznosti

iz naslova obresti ali kaznovanja. Zavarovalne osnove so osnove, ki so veljale v obdobju, na katero se zavarovanje nanaša. Prispevki se obračunajo po stopnjah, veljavnih na dan nastanka obveznosti za plačilo prispevkov.

Prehod z začasne podlage 008 na podlagi 114 in 115 – samo za odprte prijave:

- ZZZS ugotovi, za katere zavarovance je ta sprememba potrebna,
- ZZZS izvede spremembo po uradni dolžnosti in zavarovancu pošlje pisno obvestilo in potrdilo o vloženi odjavi in prijavi.

Če ima oseba v drugi državi članici registrirano samozaposlitveno dejavnost, v RS pa je že zavarovana na podlagi delovnega razmerja in/ali zaposlitve v drugi državi članici s skupno polnim delovnim časom ter nastane obveznost zavarovanja po 20. členu ZPIZ-2 in/ali po 17. členu ZZVZZ, se vloži prijava z obrazcem M12, podlaga 050, razlog zavarovanja šifra 10 po enakem pravilu, kot velja za obvezno zavarovanje, to je od začetka izvajanja teh zavarovanj. Od tega dne dalje se obračunavajo in plačujejo pavšalni prispevki.

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
Ministrstvo za zdravje
Ministrstvo za finance

Ožja delovna skupina za pripravo enotnega sistema evidenc na področju socialnega zavarovanja